

L'OBJECTIVITAT A LA PREMSA ESCRITA

LA MANIFESTACIÓ DE
L'ONZE DE SETEMBRE

*M'agradaria agrair a totes aquelles
persones que han fet possible aquest treball.
En especial a la Conxita, que m'ha ajudat
sempre malgrat les dificultats.*

Índex

Introducció	p.4
1ª part: Pensament lliure, llibertat d'expressió i dret a la informació	p.7
1. El dret a la informació	p.7
2. Però, què entenem per informació?	p.10
3. Objectivitat, subjectivitat, informació i opinió	p.13
3.1 El perquè d'aquesta separació	p.13
3.2 Però, és possible?	p.14
4. Tècniques de desinformació i manipulació als mitjans	p.15
4.1. Estructura en la informació d'un diari	p.16
4.2. El llenguatge	p.19
4.3. Contingut de la informació	p.20
2ª part: Interpretació de la premsa del dia 12 de setembre	p.23
Diaris	p.23
1. Pàgines i seccions	p.26
2. Portades	p.33
3. Primera pàgina dedicada a la manifestació	p.45
Fitxes analítiques per a notícies	
-La Razón	p.47
-El Mundo	p.49
-El País	p.51
-La Vanguardia	p.53
-El Periódico	p.54
-El Punt Avui	p.56
-Ara	p.58
4. Editorials	p.61
Fitxes analítiques per a editorials	
-La Razón	p.62
-El Mundo	p.63
-El País	p.64
-La Vanguardia	p.65
-El Periódico	p.66
-El Punt Avui	p.67
-Ara	p.68
5. Principals aspectes tractats de la manifestació	p.69
6. Fotografies	p.73
Entrevista a Joan Rusiñol	p.80
Conclusions	p.86
Bibliografia	p.92

Introducció

Des de sempre ens ha interessat molt la política. Pensem que és molt important conèixer els mecanismes de poder en la nostra societat, ja que estem vivint en un sistema democràtic, i és el poble qui té el poder. Pensem doncs, que necessitem sentir responsabilitat per la política, un factor crucial pel nostre desenvolupament com a civilització i creiem que els ciutadans hem de ser coneixedors del que ens envolta i participar, de la forma més coherent possible, en la construcció d'una societat cada cop millor.

Un altre tema que sempre ens ha agradat molt és la psicologia, ens agrada veure el comportament de les persones i les formes que hi ha d'influir en aquest. Creiem que som molt més influenciables del que ens pensem. Només cal fer una ullada a la història.

El que ens va portar a centrar aquest treball de recerca en el periodisme va ser una anècdota. Un dia vam sentir a la ràdio que es referien a la premsa com "El quart poder", juntament amb els altres tres poders que tots coneixem: el legislatiu, l'executiu i el judicial. Això ens va fer reflexionar: la informació que ens arriba té una gran repercussió i per tant, d'alguna manera, és una eina política.

De la combinació d'aquests tres factors neix el nostre interès per fer aquest treball. Deriva d'un tema molt recurrent: les esferes del poder que controlen als ciutadans, el què sovint ens porta a pensar, de forma pessimista, que vivim controlats pels més poderosos i influents.

Vam prendre la decisió d'estudiar sobre aquest tema per conèixer les formes amb les quals la premsa actuava sobre nosaltres, i un cop les coneguéssim, arribar més enllà per poder veure les intencions dels editors dels diaris d'aquest país. Cal tenir en compte que estem vivint un moment de total transcendència històrica, on l'augment tant del centralisme espanyol com del sentiment independentista a Catalunya són dues cares de la mateixa moneda i vam decidir que el treball aniria relacionat amb la manifestació independentista de l'onze de Setembre. Es preveia un fet polèmic, i així va ser. La manifestació va canviar totalment el rumb de la política catalana, provocant un canvi bruscat en la política de CiU i portant el debat sobre la independència a totes les xarxes socials i mitjans de comunicació.

L'objectiu d'aquest treball és descobrir la forma amb la qual la premsa escrita incideix en l'opinió pública; d'aquesta manera podem conèixer els interessos polítics que s'amaguen darrere la seva aparença objectiva i per aconseguir-ho hem fet un estudi basat en una anàlisi de la premsa del dia 12 de Setembre del 2012, referent a la manifestació de la Diada.

L'intenció inicial era analitzar la premsa de tres dies: dilluns 11, dimarts 12 i dimecres 13. Volíem veure com alguns diaris presentaven la manifestació el dia 11, abans que es fes, com l'interpretaven el dia 12, un cop feta, i també, què n'opinaven del seu ressò polític el dia 13, però veient-nos aclaparat per l'enorme quantitat d'informació i limitats per l'espai i el temps del treball, vam decidir analitzar només els diaris del dia 12.

La selecció dels diaris la vam fer segons criteris propis. Vam escollir diaris de diferents ideologies i de diferents àmbits territorials a fi que la comparació fos més interessant. Una primera selecció incloïa els diaris ABC i La Gaceta, però els vam acabar descartant, ja que vam observar que cap d'aquests dos diaris tractava la manifestació a la portada i per tant perdien l'interès al treball. Per tant, vam desistir en la idea d'analitzar a fons la dreta espanyola i d'aquesta ideologia ens vam quedar només amb La Razón i El Mundo, que creiem que no podien faltar en aquest treball. Analitzar allò que deia La Razón ens va semblar interessant ja que té els mateixos propietaris que Antena 3, i per tant, era una forma de conèixer millor també la televisió que tenim en aquest país. El Mundo és el segon diari més llegit a Espanya i per això va ser escollit. Per cobrir tot el ventall ideològic complet es van seleccionar els cinc diaris restants: el País, la Vanguardia, el Periódico, el Punt Avui i l'Ara, seguint criteris relacionats amb la ideologia, la fama i el nombre de lectors.

El treball l'hem estructurat en dues parts molt ben diferenciades seguides de les conclusions:

Una part teòrica, que fa un repàs sobre els trets més essencials del periodisme i que acabem amb un recull de les tècniques de desinformació més utilitzades habitualment a la premsa. La seva funció és didàctica i ens permet introduir-nos en el que serà el veritable objectiu del treball: l'anàlisi de la premsa.

Una part pràctica, que iniciem amb una breu explicació de cada diari estudiat, per passar a analitzar la informació publicada referent a la manifestació de l'11 de setembre de 2012. Cada aspecte analitzat (distribució de les pàgines i seccions, portada, primera pàgina, editorials, principals aspectes i fotografies) l'iniciem amb una breu descripció de les formes de desinformació per passar tot seguit a veure com aquesta queda reflectida als diferents diaris.

Finalment, expliquem tot el camí recorregut en la realització del treball i les conclusions a què hem arribat.

El paper de la premsa en la societat i el poder que la premsa té sobre aquesta són uns temes molt recurrents i això ens ha facilitat molt l'obtenció d'informació. Les eines d'estudi han estat bàsicament recursos telemàtics: pàgines web, blogs... i també els diaris del dia. Però precisament aquesta abundància de recursos ens ha portat a haver de fer una tria prèvia per trobar el què buscàvem.

També i lògicament ens hem trobat amb limitacions, les principals de les quals van lligades a una qüestió de criteri i maduresa i també de temps però també a l'ús d'un redactat objectiu del treball. Com que és francament difícil analitzar segons quins aspectes de la premsa escrita, i més a certa edat, hem demanat l'opinió de diverses persones (pares, amics, professors...) a l'hora d'interpretar tot allò publicat, de manera que hem pogut fer una recerca molt més rica i matisada de la premsa, sobretot tenint present l'interès despertat pel tema.

Per finalitzar i a l'hora per enriquir el treball i il·lustrar millor els temes tractats, també hem utilitzat els mitjans informàtics una entrevista al periodista osonenc que treballa pel Diari Ara, a Madrid, en Joan Rusiñol, entrevista que trobareu al final del treball.

1a part

PENSAMENT LLIURE, LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ I DRET A LA INFORMACIÓ

1. El dret a la Informació

“Tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió ; aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les pròpies opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà i sense límit de fronteres”. Article 19, de la Declaració Universal dels Drets Humans (1948)

La Declaració Universal dels Drets Humans reconeix el dret a la llibertat d'opinió i expressió i en conseqüència al dret a la informació. Així mateix el Pacte Universal de Drets Civils i Polítics (1976) reafirma en el seu article 19, que ***«totes les persones tenen dret a la llibertat d'expressió, la qual comprèn la llibertat de buscar, rebre i difondre informacions i idees de tota índole»*** i la Convenció dels Drets de l'Infant (1959), a l'article 13 diu: ***«L'infant té el dret a la llibertat d'expressió; aquest dret inclou el dret a cercar, rebre, i difondre informació i idees de tota mena, sense consideració de fronteres, sigui oralment, per escrit, o impreses en forma d'art o per qualsevol altre mitjà triat per l'infant. L'exercici d'aquest dret pot estar subjecte a algunes restriccions, que seran només les que prevegi la llei i que siguin necessàries: a) per respecte als drets o a la reputació d'altri; o b) per a la protecció de la seguretat nacional, de l'ordre públic o de la salut o la moral públiques.»***

Es podria resumir aquest dret al dret de conèixer, que ha estat reconegut universalment en aquests deu principis ¹:

- 1.- L'accés a la informació és un dret de tots
- 2.- Tota informació en mans dels organismes governamentals, en principi, és pública.
- 3.- El dret s'aplica a cada un dels ens públics:
- 4.- Realitzar sol·licituds ha de ser senzill, ràpid i gratuït
- 5.- Els funcionaris tenen l'obligació d'ajudar als sol·licitants:
- 6.- Les negatives han d'estar justificades
- 7.- L'interés públic té prioritat sobre el secretisme:
- 8.- Totes les persones tenen dret a apel·lar una decisió adversa:
- 9.- Tots els organismes públics han de posar a disposició del públic l'accés a la informació sobre les seves funcions i responsabilitats
- 10.- El dret ha d'estar garantit per un òrgan independent

Aquests principis provenen de la legislació i l'aplicació pràctica d'aquest dret en més de seixanta països d'arreu del món, i han estat proposats per organitzacions que defensen el seu compliment just i rigorós. Amb ells, es pretén guiar a la societat civil en general i als legisladors en particular per incrementar l'accés públic a la informació.

La Constitució Espanyola en el seu article 20, també fa referència a aquest dret i diu:

1. Es reconeixen i es protegeixen els drets:

- a) *D'expressar i difondre lliurement els pensaments, idees i opinions mitjançant la paraula, l'escrit o qualsevol altre medi de reproducció.*
- b) *De la producció i creació literària, artística, científica i tècnica.*
- c) *De la llibertat de càtedra.*
- d) *A comunicar i rebre lliurement informació veraç per qualsevol medi de difusió. La llei regularà el dret a clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.*

2. L'exercici d'aquests drets no es pot restringir mitjançant cap tipus de censura prèvia.

3. La llei regularà l'organització i el control parlamentari dels medis de comunicació social dependents de l'Estat o de qualsevol ens públic i garantirà l'accés a aquests medis dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i les diverses llengües d'Espanya.

---

¹ Aquest resum del dret de conèixer correspon al fet per associacions com la FOIA Network (xarxa d'activistes per la llibertat d'informació) i també per la "Open Society Justice Initiative" (organització que utilitza la llei per protegir els drets humans i donar capacitat legal a societats obertes)

4. Aquestes llibertats tenen el seu límit en el respecte als drets reconeguts en aquest Títol, en els preceptes de les lleis que es desenvolupin i, especialment, en el dret a l'honor, a la intimitat, a la pròpia imatge i a la protecció de la joventut i la infància.

5. Només es podrà acordar el segrest de publicacions, gravacions i altres medis d'informació en virtut de resolució judicial.”

Com es pot apreciar, el dret a la informació és un dret humà mundialment reconegut i no podem concebre la idea d'un estat de dret sense el reconeixement exprés a la llibertat d'expressió i d'informació.

Estretament relacionada amb la llibertat d'expressió, la qual és fonamental pel pensament lliure, la llibertat d'informació ens dona el dret a conèixer tot el que ens envolta. No es tracta d'un dret que es limiti a la indústria periodística, si no d'un dret de tots els éssers humans.

Els ciutadans necessitem saber dels successos que passen al món i al seu voltant per poder tenir una idea clara del món actual. Sense aquest dret, i desconeixent les circumstàncies en les que viuen, no podríem exercir com a ciutadans lliures ni controlar la gestió pública democràticament.

La feina dels mitjans de comunicació és la de fer arribar la informació de la forma més precisa i possible a la societat, tenint present que aquesta està constituïda per un grup heterogeni format per una diversitat d'opinions i ideologies enorme.

En conclusió, la llibertat d'expressió, permet als mitjans de comunicació expressar-se lliurement i informar a la ciutadania. Així com els mitjans tenen el dret a expressar-se lliurement, nosaltres, els ciutadans, tenim el dret a estar informats. Si a les persones se'ns nega l'accés a la informació, se'ns està impedit, en certa manera, expressar els nostres pensaments, idees i opinions, els quals poden estar plena o parcialment manipulats per la informació o desinformació rebuda. Tots els temes importants o necessaris per el desenvolupament humà d'una societat civilitzada són considerats d'interès públic i una informació de criteri objectiu, col·labora que el pluralisme ideològic sigui un fet real i palpable.

2. Però, que entenem per informació?

En aquest treball, quan parlem d'informació sempre és per referir-nos al tipus d'informació que podem trobar als mitjans de comunicació, feta per periodistes i per professionals d'aquesta ciència.

L'Enciclopèdia Catalana defineix de la següent manera el mot **Informació**: *Emprat amb significats diferents i sovint com a sinònim de comunicació, el terme, en l'accepció més usual, equival al d'informació d'actualitat o periodística, i significa la difusió pública d'un fet, d'un esdeveniment o d'unes idees que tenen caràcter d'actualitat, en forma de missatge prèviament elaborat per un periodista, a través d'un mitjà tecnològic de comunicació de massa, i que és rebuda per una audiència heterogènia de receptors.*

En aquesta definició tenim tots els elements necessaris que la fan possible i alhora que la condicionen:

1- “la difusió pública d'un fet, d'un esdeveniment o d'unes idees que tenen caràcter d'actualitat”

La informació pròpiament dita, té un caràcter objectiu i la seva funció és transmetre de la forma més acurada uns fets determinats d'actualitat. Hem d'exigir un alt grau de professionalitat als periodistes i als empresaris de la informació a l'hora de difondre la versió d'uns fets o esdeveniments. La veritat, és difusa, i no podria ser possible la pluralitat ideològica que defensa la Constitució sense una reproducció veraç dels fets. La feina del periodista és observar la realitat i narrar-la de la forma més objectiva i entenedora possible.

2- “missatge prèviament elaborat per un periodista”

Veiem, doncs, que els periodistes tenen una responsabilitat enorme a l'hora de narrar uns fets.

Per obtenir informació veraç i clara, no és suficient amb les bones intencions del periodista. No n'hi ha prou amb la seva autenticitat i fidelitat a la informació de qualitat, perquè fins i tot el periodista més expert té una opinió, i una visió en certa manera limitada de la realitat. La “bona fe” del periodista és important, però no essencial en l'acte informatiu. Per aconseguir una informació de qualitat, cal que el periodista l'obtingui de fonts fidedignes, la contrasti i alhora, cal que tingui compromís amb el públic.

La màxima que ha de seguir un periodista a l'hora de fer la seva feina, és el que anomenem "no desinformar". "Desinformar" és quelcom tant senzill com donar informacions sense ser contrastades, no contextualitzar el problema o fer una investigació mínima... El problema està en donar una informació i fer-la entenedora pel públic, ja que el fet pur i real no existeix sense una interpretació humana, i difícilment es pot interpretar un fet de forma objectiva

L'ètica del periodisme és el que regula el dret de la societat a la llibertat d'expressió, i també, al dret i la llibertat d'informar. És freqüentment un motiu de debat ja que comporta molts dilemes morals. També és important conèixer-la per poder ser crítics amb la informació que ens arriba.

3- "a través d'un mitjà tecnològic de comunicació de massa"

És evident que els mitjans d'informació són societats, i per tant, tenen una sèrie d'empreses externes vinculades econòmicament a ells. Moltes vegades són grups realment influents que poden causar una gran pressió sobre la informació que els mitjans emeten.

Hi ha forces molt diverses que incideixen en la informació: grups polítics i socials, empreses, organització professional del periodisme, drets dels consumidors... Tots ells interfereixen en l'acte informatiu amb la intenció de controlar o regular, o si més no, pressionar als periodistes perquè utilitzin aquesta eina tan poderosa, a favor seu.

Els ciutadans, per orientar-nos, necessitem saber qui informa, què i qui hi ha darrera seu. També hi ha una gran confusió a l'hora de distingir entre informació i sinèrgia informativa. La sinèrgia és el fet d'aprofitar els recursos d'una empresa o grup per recolzar els interessos d'altres integrants del grup. Per això, informació i autopropaganda es barregen sovint en els grans grups. Un exemple en serien les crítiques de cinema o literàries de pel·lícules o novel·les publicades per empreses del mateix grup que sempre els són favorables.

Els mitjans de comunicació, a més d'informar sobre la realitat, en certa manera, la creen, o més ben dit, la provoquen. Un reflex d'això és que en els règims totalitaris actuals, amb la difusió dels estils de vida liberals feta pels mitjans audiovisuals, es pot apreciar una creixent demanda de democràcia i de drets individuals.

És un fet que podem observar arreu que tot i tothom qui apareix als mitjans de comunicació adquireix un protagonisme i una rellevància social destacable, ja que el subjecte en qüestió passa a formar part de la nostra vida quotidiana. És per això que crea tantes necessitats de consum i d'estils de vida. S'ha de ser conscient de la importància que té tot el que apareix a la televisió per el nostre dia a dia.

Cada cop més, el discurs informatiu depèn del que anomenem els “factors de la notícia”, que són els que determinen la prioritat per la informació (ordre d'aparició, imatges...) Però hi ha quatre elements que s'utilitzen per fer la premsa més atractiva al públic.

- Personalització: Les idees se substitueixen per persones.
- Negativisme: Com més malament, millor. Un estat de malestar fa vendre més premsa.
- Sorpresa: Cada dia cal aportar com a mínim una novetat.
- Distribució per temes: Selecció de notícies no per criteris objectius, sinó segons els interessos o temes preferents de cada mitjà.

Aquests elements a més de sumar audiència o lectors, ens permeten veure com constantment som manipulats pels interessos econòmics o ideològics dels mitjans d'informació. Com l'èxit d'una notícia pot dependre de la rebuda que té pels ciutadans, i com el seu context pot influir en la nostra percepció.

4- “rebuda per una audiència heterogènia de receptors.”

La societat contemporània està caracteritzada per una gran difusió del coneixement i alhora per un fàcil accés a la informació, cada cop més plural i de menys qualitat.

S'ha de tenir en compte que la comunicació de masses implica un públic àmpliament heterogeni, cosa que suposa una varietat d'opinions, criteris i entorns socials enorme. Per tant, la informació dels fets adreçada a les masses, ha de ser, teòricament i segons la majoria de manuals d'estil dels diaris d'aquest país ² un reflex de la realitat, amb el mínim d'interpretacions possibles. Per aconseguir aquesta desitjada objectivitat, els periodistes procuren desempallegar-se de tota tendència política, per no tenir cap preferència a l'hora de narrar la realitat i poder ser més fidels a aquest públic tant variat

---

² Com a exemple d'això, valgui el Manual d'estil del Diari EL PAÍS: “1.2. EL PAÍS se esfuerza por presentar diariamente una información veraz, lo más completa posible, interesante, actual y de alta calidad, de manera que ayude al lector a entender la realidad y a formarse su propio criterio”

3.Objectivitat i Subjectivitat, Informació i Opinió

Sempre s'ha afirmat rotundament que un bon periodista ha de saber separar la informació, els fets, en resum, la realitat, de l'opinió, l'ideologia i la subjectivitat. Però, fins a quin punt això és possible? Més ben dit, realment és possible?

Charles Prestwich Scott, director del *Manchester Guardian* ja al 1921, va dir "**Comment is free, but facts are sacred**" ("L'opinió és lliure, però els fets són sagrats") i el Punt 3 del Codi Ètic del periodisme aprovat pel l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa (1993) diu:

"El principi bàsic de tota consideració ètica del periodisme ha de partir de la clara diferenciació, evitar qualsevol confusió entre notícies i opinions"

I el mateix, i amb paraules semblants afirma la a Declaració de Principis de la Professió Periodística a Catalunya:

"Observar sempre una clara distinció entre els fets i opinions o interpretacions, evitant tota confusió o distorsió deliberada d'ambdues coses, així com la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets."

3.1 El perquè d'aquesta separació

Sembla obvi doncs, que la feina d'un professional del periodisme ha de ser observar la realitat, analitzar-la i narrar-la de forma objectiva, amb l'objectiu d'informar la societat dels fets d'actualitat.

S'ha considerat, segons els professionals de la informació, que la realitat és una i s'ha procurat eliminar tots els rastres personals i ideològics del narrador, el periodista, per tal que la seva feina sigui fiable i universal, i fent exercici dels nostres drets, tenim la possibilitat de conèixer-la de forma fidedigna, objectivament

Tots els diaris tenen seccions dedicades a la informació pròpiament dita (Internacional, política, economia, cultura, societat..), com també certes seccions dedicades exclusivament a la l'opinió, sigui la dels periodistes, articulistes o la del director del mateix diari. Es pot observar fàcilment que tots els diaris demostren implícitament que la separació és possible, i necessària.

Pretendre crear una distància de separació entre informació i opinió és de sentit comú. Seria impensable una societat amb un periodisme on cada professional de la informació donés la seva opinió de la realitat. Els ciutadans es veurien directament influenciats per les seves opinions, ideologies i versions dels fets, per tant, és pràctic distingir els dos gèneres. En definitiva, tot el periodisme actual està sota la màxima de la separació d'aquests dos conceptes "contraris". Informació i Opinió.

3.2 Però, és possible?

Però malgrat aquesta unitat de criteri i l'habitual classificació dels gèneres periodístics, i en contra el que tothom pensa, la realitat és una altra.

És del tot absurd pretendre separar la informació de l'opinió, és més, és arriscat fer-ho. El veritable perill de la manipulació periodística és l'opinió camuflada, ja que sota la màscara de les notícies objectives, les seccions considerades d'"informació", ens indueixen a creure qualsevol cosa.

Hi ha, també, una tendència a creure que el que diferencia l'opinió (subjectivitat) i la informació (objectivitat) és la intenció del periodista i per això, quan un periodista redacta un text d'opinió, està donant la seva visió dels fets, i expressa clarament les seves idees, de forma intencionada. Per altra banda, quan un periodista redacta els fets de forma "objectiva", ho fa amb bones intencions, prenent no camuflar la realitat ni donar les seves idees.

Aquí ens trobem amb un dels més grans problemes del periodisme, la condició humana dels professionals de la premsa que els impedeix desfer-se d'ideologies o tendències polítiques, per molta ètica que tinguin. El què fa un periodista és observar i tractar la realitat, passar-la pel seu propi filtre personal i narrar-la segons la seva interpretació.

La veritat pura, en qualsevol notícia (deixant a part fets comprovables matemàticament), és inconcebible, ja que no es pot assolir, doncs la veritat és molt variada, i alhora difícil d'obtenir en temps present. Les notícies, s'han de contextualitzar, sinó la informació serà fàcilment malinterpretada, tergiversada i segurament erròniament narrada. Conèixer el context de qualsevol notícia és essencial per comprendre-la.

Francesc Burguet Ardiaca³, en el seu estudi sobre aquest dilema periodístic analitza els errors que cometem a l'hora d'interpretar el periodisme i recull com a més importants.

a) Que l'objectivitat defineix i garanteix l'ètica informativa.

d) Que hi ha, doncs, una informació pura, objectiva, fiable.

e) Que l'objectivitat és, per definició i sobretot, absència de subjectivitat.

---

³ "La trampa de la informació, la classificació dels gèneres periodístics com a coartada de l'objectivisme", cap.4 els catedràtics de l'objectivitat", article periodístic, 2002.

g) Substituir l'objectivitat per una sèrie de succedanis – honestedat, veracitat, imparcialitat, neutralitat – que són conceptes obvis i insuficients, i que en qualsevol cas delaten la condició fal·laç de l'objectivitat.

i) Que es pot ser maliciós i deshonest amb la redacció d'uns fets, i utilitzar tècniques de manipulació camuflades d'objectivitat per influir en la informació donada.

En conclusió, la premsa pretén diferenciar la informació de l'opinió, quan són dos conceptes de difícil i difusa, sinó impossible, separació. Els periodistes són humans i l'objectivitat és impossible a la pràctica i en la versió més maliciosa del periodisme, poden camuflar ideologies darrere una suposada objectivitat, amb l'objectiu d' influir en l'opinió pública en general.

4. Tècniques de desinformació i manipulació als mitjans

Avui, que l'opinió pública és un element tan fonamental per l'estabilitat, i que aquesta es veu gairebé totalment controlada per la informació que ens arriba, és important saber fer una lectura crítica de la premsa.

Els professionals de la informació, de forma deliberada, poden utilitzar certs elements per confondre'ns i influir-nos fins a nivells veritablement insospitats.

Coneixent les tècniques subliminals (o no tant), que utilitzen els mitjans de comunicació per influir-nos, podem arribar a percebre quan manipulen la nostra opinió sobre un tema. D'aquesta manera podem tenir una idea més clara i ferma sobre el món que ens envolta.

La manipulació, amb la finalitat de desinformar-nos només serà possible si ens agafa desprevinguts, és a dir, sense que siguem conscients que som manipulats.

Totes aquestes tècniques han estat estudiades i recollides, entre altres, per la Escuela Popular de Prosperidad⁴, i es poden trobar a "Técnicas de desinformación, manual para una lectura crítica de la prensa"⁵.

---

⁴ La *Escuela Nacional de Prosperidad* és una associació sense ànim de lucre, creada al 1973, en el barri de la Prosperidad, a Madrid, tenen uns ideals profundament socialistes i progressistes, i el que busca és educar sobre cultura en general, a tothom qui estigui disposat a col·laborar-hi.

⁵ <http://es.scribd.com/doc/31518001/TECNICAS-DE-DESINFORMACION-Manual-para-una-lectura-critica-de-la-prensa>

Els mitjans de comunicació escrits tenen una sèrie de tècniques de desinformació amb la finalitat de controlar l'opinió pública. Aquestes tècniques normalment passen desapercebudes als nostres ulls, però tenen una gran importància en la nostra forma de veure la realitat, per això és important conèixer-les per poder tenir una opinió crítica del món que ens envolta.

4.1. Estructura de la informació en un diari

Una gran part de les tècniques de manipulació tenen relació amb la forma de distribuir la informació per les pàgines del diari, ja que la seva distribució té un efecte directe amb la importància que donem a la notícia.

4.1.1. Localització i extensió de la notícia

El lloc i l'espai que ocupa una notícia depèn fonamentalment dels interessos del diari i influeix en la percepció del lector. D'aquesta manera hi ha diferents maneres de destacar una notícia:

- **Segons les pàgines on apareix.** La portada, les primeres pàgines, i especialment les imparells són perfectes per cridar l'atenció del lector.
- **Segons la ubicació en la pàgina.** Els extrems superiors, sobretot el dret, també marquen la seva importància.
- **Segons la seva extensió.** El nombre de pàgines que un diari dedica a una notícia i el nombre de dies que ho manté ens permeten saber el seu grau d'interès sobre el tema.
- **Segons la secció en què hi apareix.** Podem dividir el diari en dues seccions diferents depenent del criteri subjectiu de cada diari per a ordenar i facilitar la comprensió; aquest acte de separar tindrà repercussions en la difusió i interpretació.
  - Seccions especialitzades (Societat, Cultura, Economia, Esports) Determinen el caràcter o interpretació de la notícia.
  - Seccions d'abast (Opinió, Cultura, Nacional, Regional, i inclús Local) Determinen la rellevància o llunyania que té la notícia.

L'ordre de les seccions depèn de cada diari, malgrat tot, és obvi que les seccions situades més al principi tenen més rellevància. El criteri per classificar-les és totalment arbitrari, es pot utilitzar aquest mètode per fer-nos creure que alguna notícia no ens afecta pel fet de ser en una secció que considerem "llunyana", o poc rellevant pel públic en general com poden ser les seccions d'internacional i Economia.

Hi ha seccions més especialitzades que d'altres, que utilitzen molts tecnicismes, com en la d'economia; d'altres són molt més assequibles, com la de Societat, on podem trobar-nos notícies més curioses, i menys rellevants. Així, segons on col·loquin una notícia, pot ser interpretada com una xafarderia o com quelcom que ni tan sols entendríem, i no ens afecta.

Al contrari, per sobredimensionar un fet, cal repetir-lo moltes vegades en diferents seccions, així es crea molta atenció, i encara més si s'acompanya de reportatges o dominicals.

4.1.2. L'entorn que envolta la notícia

Les altres notícies que acompanyen una notícia en concret, amb els seus titulars i fotografies, poden influir en la seva interpretació. Selecció de notícies i la seva distribució per la pàgina de forma estratègica, ens poden manipular subtilment. Per ressaltar la rellevància d'un fet sovint es posa dues notícies relacionades amb aquest a la mateixa pàgina.

4.1.3. Les fotografies i altres materials gràfics

Qualsevol element gràfic atrau la nostra atenció de forma instintiva. Els mapes, gràfics, esquemes, i sobretot fotografies donen importància a una notícia. La mida de la fotografia i el moment fotografiat (amb les possibles confusions que això pot comportar) són factors a tenir en compte, també, a l'hora de llegir el diari. A vegades, s'adjunta alguna fotografia innecessària tan sols per atraure l'atenció del lector.

4.1.4. L'Estructuració d'una notícia

En les escoles de periodisme s'ensenya un mecanisme per redactar una notícia de forma jeràrquica. Segons aquest mètode, conegut per la **Piràmide invertida** es comença pels trets més rellevants, i s'acaba amb fets aïllats, fora de context i desvinculats que es nomenen, però no s'expliquen, ja que no són tan importants; a més, poca gent sol llegir la notícia fins el final, i quan el redactor no té suficient espai en l'estructuració d'un diari, llavors sacrifica els elements del final de la notícia, els prescindibles.

Mètode de la piràmide invertida

Font: www.icarito.cl

Les formes més utilitzades per desinformar en aquest sentit són:

- **Titulars i entrades.** La majoria de nosaltres només llegim aquest títols en negreta que apareixen a la capçalera d'un diari. Resumeixen el què i el qui de la notícia, i actuen com a síntesi i reclam. Els titulars mostren una postura radical sobre la notícia, i per tant presenten un efecte de desinformació per aquells que fan una lectura superficial dels diaris. La llargada d'un titular pot ser molt significativa a l'hora de valorar-ne la professionalitat, ja que quan més llargs, més informació (i per tant, menys confusió) donen sobre la notícia, cosa que no els fa ser tan sensacionalistes.

- **Descontextualització.** La realitat és complexa, per això la notícia ens hauria de contestar les sis preguntes, i per aquest ordre d'importància (Què / Qui / Com / Quan / On / Per què?) les quals ens ajuden a formar una opinió pròpia. Tot i així, no sempre segueixen aquests model, ja que sempre es retalla en l'última part: el **per què**, al ser l'últim, a l'hora que s'ometen alguns fets contextuals. En aquest aspecte hi ha dos tipus de manipulació:

a) Descontextualització històrica: Omissió d'antecedents, (polítics, econòmics, socials...) els quals ens permeten analitzar i comprendre successos i situacions vigents.

b) Notícies puzzle: Dificulta la visió del fet i els efectes que deriven d'aquest, desvinculant el succés del seu context actual. Es porta a terme mitjançant la dispersió i fragmentació dels diferents aspectes, i causes/conseqüències que componen la notícia, pel **temps** (publicant en diferents dates) i/o per l'**espai** (publicant en diferents seccions d'un mateix diari).

4.2. El llenguatge

En el redactat d'una notícia es poden distingir diverses tècniques per les quals el text perd l'objectivitat i la neutralitat que requereix, i opta per la valoració del propi periodista. Aquestes tècniques són:

- **To / llenguatge orientat.** Com utilitzar un to triomfal i irònic, o simplement fer ús de les cometes per tal de desacreditar i posar en dubte un terme.
- **Paraules màgiques.** S'utilitzen reiteradament en els discursos i acaben adquirint per elles mateixes un valor afegit, tan les de connotació positiva (creixement, moderat, competitivitat, treball, flexibilitat, desenvolupament...) com les de connotació negativa (radical, il·legal, proteccionista, primitiu...).
- **Associacions de paraules i successos.** Els mitjans solen associar determinades paraules amb col·lectius o persones. Un exemple el trobem en el cas dels immigrants, associen immigració i successos conflictius en el mateix vincle, fomentant així xenofòbia, racisme i alarma social.
- **Eufemismes i tecnicismes.** Tenen l'efecte de suavitzar o desvirtuar un succés, desenfocant del seu contingut. Exemples:
  - Intervenció terrestre o aèria – *Invasió, bombardeig*
  - Maltractament - *Agressió*
  - Independentistes – *grups radicals*
  - Conflictes – *guerres*

En altres casos, l'ús del llenguatge tècnic dificulta la comprensió de la majoria de lectors i revesteix la informació per tal d'aportar-hi autoritat i objectivitat.

- **Expressions orientades.** Són frases fetes que es repeteixen en el llenguatge periodístic, i serveixen per presentar una descripció aparentment objectiva d'algun fet. Exemples: *La policia es va veure obligada a carregar i van provocar la carga policial* (desvia la responsabilitat dels policies), *fonts ben informades* (credibilitat) i *No hi van haver-hi incidents* (com a cas excepcional).
- **Estils narratius.** S'utilitzen (èpic, líric, satíric, publicitari), buscant així generar sentiments d'acceptació o rebuig al receptor. Un exemple clar, seria convertir un escenari bèl·lic en una escena romàntica, utilitzant el punt de vista èpic d'un soldat que arrisca la seva vida per la pàtria, per exemple, transformant totalment la dimensió dramàtica, destructora i miserable que implica una guerra.

4.2.1. El llenguatge de les imatges

Les fotografies d'un diari compleixen les funcions de verificar visualment la informació, afegir nova informació que completi el text, i també tenen altres efectes, ja que poden ser utilitzades per destacar una notícia com hem vist anteriorment.

- **Imatges tergiversadores.** Una fotografia pot canviar el sentit de la notícia, ja que és una mostra de la realitat i per tant presenta més credibilitat. Els lectors no som conscients que les imatges també es construeixen i dissenyen com una expressió més amb un significat propi. Els efectes fotogràfics (per deformar els continguts segons els interessos del mitjà), el llenguatge simbòlic visual (transmissió subliminal) i dibuixos per tal de recrear i inventar la realitat, són algunes de les tècniques visuals emprades pels diaris.

- **Campanyes fotogràfiques.** És el tractament fotogràfic dels mitjans de determinats temes, sobretot sensibles. Aquest és el cas de les ONG, les notícies sobre els països àrabs o les imatges referents al conflicte d'Euskadi, els quals intenten transmetre solidaritat, violència, fanatisme, radicalitat...

4.2.2. El llenguatge dels números.

L'estadística és inclosa en molts diaris en forma de diagrames, gràfics, dades i xifres, les quals són obtingudes tot seleccionant una població o una altra, fet que canvia significativament els resultats. Així doncs, no és causalitat que alguns grups media editors de diaris siguin també propietaris d'empreses de consultoria, assessoria i investigació⁶.

4.3. Contingut de la informació

Dins la notícia però, deixant de banda tot el que poden influir les tècniques anteriorment esmentades, el què importa és la informació que ens dona el diari. Sent aquesta la matèria primera per la creació de qualsevol notícia, és necessari que sigui de qualitat.

---

⁶ És el cas del grup Prisa, propietari de molts mitjans de premsa (el país), de radio, de televisió (canal +) d'editorials educatives...(Santillana), sigui al mateix temps propietari de l'empresa d'estadístiques *Demoscopia S.A*, que entre altres activitats realitza estudis d'opinió, quantitatius i qualitius sobre diferents temes

4.3.1. Selecció i ús de les fonts d'informació

Per tal d'aconseguir una informació més abundant, desinteressada i contrastada s'hauria de recórrer a una varietat de fonts. En el cas contrari, el mitjà pot transmetre el seu punt de vista sense perdre l'aparença d'objectivitat. D'aquí ve la importància dels Gabinetes de Premsa o Departaments de Relacions Públiques. Són institucions oficials que s'encarreguen de proporcionar informació fiable als mitjans. Si vénen de declaracions públiques o documents, normalment es reproduïxen mitjançant cites directes entre cometes.

Les fonts d'informació poden ser:

- persones** (implicats, experts, testimonis).
- institucions** (polítiques, jurídiques, policials, empresarials, agències/gabinetes de premsa..)
- documents** (enquestes, informes, estudis, altres mitjans de comunicació).

4.3.2. Informació falsa

Les notícies inventades o falsejades pel periodista o font tenen un cert risc, ja que si es descobreix que no són certes, el prestigi i la credibilitat del mitjà surten malparats, i per tant és poc corrent. Les mentides dels medis pretenen influir de forma immediata en la opinió pública i a vegades costen molt de contrastar, al desconèixer la procedència de la informació, per això s'aconsella verificar i contrastar la informació abans de ser difosa.

- **Informació falsa escrita.** És la més senzilla de realitzar, però també la menys creïble i impactant. Si la notícia està parcialment inventada (dades i fets), és més difícil de verificar i sol ser producte del mateix diari, el qual partint d'un fet real, el deforma en funció dels seus interessos. En canvi, les notícies totalment inventades solen provenir d'una font, de la qual el medi, al publicar-la, se'n fa còmplice.

- **Informació falsa visual.** Dissenyar informació visual és tècnicament més complex, però alhora suposa un risc major, tot i resultar més creïble ja que parteix del reflex de la mateixa realitat. N'hi ha de diferents tipus:

a) Imatges inventades. Fotos que han estat escenificades.

b) Imatges manipulades. Fotos relacionades amb el fet, tot i haver canviat el seu significat o implicació, tan si s'ha manipulat l'encaix com si s'han aplicat noves tècniques digitals.

c) Imatges fora de context. No estan ni manipulades ni inventades, però es presenten totalment fora de context.

4.3.3 Selecció dels temes d'informació

Els mitjans de comunicació seleccionen els temes dels quals volen parlar, i en la mesura que ho fan, donen més o menys cobertura a un fet.

a) La no informació. Fa referència a la carència informativa d'un tema.

-Absoluta: Matèria censurada o bé per decisió de l'Estat o per política.

-Relativa: Les referències sobre la notícia són escasses, centrant l'interès en qüestions que realment són poc o gens rellevants, i a canvi insensibilitza i anul·la el tema tabú. Així doncs, podem dir que tot allò que no surt a la premsa o la televisió no existeix.

Hi ha temes que tenen molt poca ressonància a la premsa del nostre país com ara a nivell:

-Nacional: moviments socials, presons espanyoles, corrupció, comerç d'armes, ajudes al desenvolupament...

-Internacional: La situació dels drets humans en potències occidentals, la situació de la dona a Kuwait o Aràbia Saudí, Turquia i el conflicte kurd, la situació del món indígena a sud Amèrica, funcionament i control d'organismes internacionals com l'OMC i FMI...

b) Notícies que apareixen i desapareixen. Durant una temporada el públic està bombardejat per tots els mitjans per notícies, reportatges, entrevistes, etc.. sobre un tema concret i de sobte aquest desapareix completament, encara que el succés no hagi quedat resolt. La seva aparició va lligada a les agències de premsa, que nodreixen els mitjans de gran quantitat d'informació. La seva propagació va lligada a la competitivitat informativa i a raons comercials, ja que tots els mitjans s'aboquen a informar sobre ell i la seva desaparició ve per la saturació del públic, fart d'escoltar sempre el mateix, o bé per la satisfacció d'interessos.

c) La sobreinformació. Sovint es dona per tal de distreure l'atenció pública d'altres successos. Aquest efecte de distracció es duu a terme per no haver de tocar temes més conflictius o que no interessa, bàsicament de caràcter polític, i s'aconsegueix donant gran cobertura mediàtica a esdeveniments esportius (campionats, trofeus, copes...) o socials (casaments, enterraments, celebracions...).

2a part

INTERPRETACIÓ DE LA PREMSA DEL DIA 12 DE SETEMBRE

Passem a analitzar la premsa publicada el dia 12 de setembre. Per a fer aquest anàlisi, primerament presentem una breu recensió dels diferents diaris seguida per les diferents parts del diari que estudiarem: pàgines i seccions, portades, primera pàgina dedicada a la manifestació, editorials, aspectes tractats i fotografies. Cadascuna d'elles les iniciem amb uns aspectes teòrics que poden incidir en el nostre anàlisi i que ens serveixen per establir l'ordre a l'hora de realitzar l'estudi. Una bona part d'aquest anàlisi l'hem acompanyat de gràfics i diagrames per ajudar a contrastar la informació publicada a cada diari.

DIARIS:

LA RAZÓN

La Razón és un diari espanyol que s'edita a Madrid. Va ser fundat al 1998 per Luis María Anson. És propietat del Grup Planeta, el mateix grup mediàtic que posseeix Antena 3 (també Neox, Nova, Xplora, La Sexta, Nitro...). Actualment està dirigit per Francisco Marhuenda. És un diari amb una forta tendència de dretes i s'autodefineix com conservador i catòlic. Les seves portades són sensacionalistes i entre les seves pàgines podem trobar seccions de temàtica catòlica. La Razón ha protagonitzat una gran quantitat d'escàndols relacionats amb portades malintencionades, informació de baixa qualitat i manipulació.

EL MUNDO

El Mundo és un diari espanyol que s'edita a Madrid. Fou creat el 23 d'octubre de 1989 i des dels inicis ha estat dirigit per Pedro J. Ramírez. És un diari que forma part d'una empresa molt gran, Unidad Editorial S.A, connectada econòmicament amb el grup editor del principal diari italià, RCS MediaGroup, qui escull les directrius generals d'acció. El Mundo és un diari que pretén ser rigorós en la seva estructura, amb varietat d'ideologies entre els seus escriptors. Es presenta com un diari d'ideologia de dreta liberal, normalment crític amb el PSOE i amb els nacionalismes perifèrics. Malgrat no ser un diari progressista, la seva línia editorial es diferencia molt dels valors conservadors i tradicionals de la dreta.

EL PAÍS

El País és un diari espanyol creat al maig del 1976 per José Ortega Spottorno, és un diari que ha tingut nombrosos canvis de directors durant la seva vida. És propietat del Grupo Prisa i està dirigit actualment per Javier Moreno. Es considera un diari d'esquerres o de centre, té una gran tradició democràtica i es defineix com europeista. El País destaca per la seva sobrietat en l'expressió, tant estètica com informativa, les seves pàgines estan molt ordenades i busca la rigorositat en tots els àmbits i té molt prestigi. El seu llibre d'estil s'ha convertit en un referent al món periodístic. Té una varietat d'articulistes bastant heterogènia, tot i que sovint se l'acusa de partidista, degut a la seva proximitat al PSOE.

LA VANGUARDIA

La Vanguardia és un diari català publicat a Barcelona. Va ser fundat al 1881 i és editat pel Grup Godó. Inicialment volia ser el mitjà d'expressió del Partit Liberal, però amb el temps es va definir com un diari modern, independent i plural. Actualment el dirigeix José Antich. Compta amb la col·laboració de firmes prestigioses i manté una línia editorial respectuosa amb el poder constituït i tendeix a atorgar importància a les notícies d'impacte i properes a la quotidianitat social i urbana. Des del 2011 s'edita en dos idiomes, català i castellà i és el diari català més venut a l'Estat Espanyol.

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

El Periódico de Catalunya és un diari català d'informació general editat a Barcelona. Va néixer al 1978 amb un estil innovador i ha estat pioner en molts camps. Pertany al grup Zeta, fundat per Antonio Asensi. Actualment està dirigit per Enric Hernández. S'autodefineix com un diari plural, progressista, laic, no dogmàtic i respectuós amb les decisions de les majories. Se'l considera catalanista malgrat no és nacionalista, i d'esquerres. Des de 1997 s'edita també una versió en català.

EL PUNT AVUI

El Punt Avui és un diari d'informació general editat en català, fou creat el 2011 amb la fusió de dos diaris: El Punt i Avui.

Per la seva banda, el diari Avui va començar a editar-se el 23 d'abril de 1976 i va ser el primer diari editat en català des del final de la Guerra Civil. És un diari indubtablement catalanista i democràtic, malgrat sempre s'ha volgut mostrar plural, sovint se l'ha criticat de ser pròxim a CDC.

El diari El Punt, va ser creat el 1979 a Girona i pretenia ser un diari comarcal. Amb el temps es va anar expandint i al 2009, la seva empresa editora va comprar l'Avui.

Des del 2011 els dos diaris comparteixen capçalera. Actualment és dirigit per Xevi Xirgo i és bàsicament un diari catalanista i plural

DIARI ARA

L'Ara és un diari en català que s'edita a Barcelona. Es ven al conjunt dels Països Catalans i Andorra. Va néixer el dia 28 de Novembre del 2010, i es defineix com a catalanista i transversal, sense una ideologia política concreta. És un diari modern que utilitza molts recursos gràfics per fer-lo més atractiu. Al principi se'l va vincular amb Convergència i Unió, però amb el temps s'ha demostrat que no es posiciona amb cap partit. Utilitza portades creatives i busca sobretot una informació visual i atractiva. El diari Ara està dirigit per Carles Capdevila i compta amb la firma de moltes personalitats del món de la cultura catalana.

És un diari jove, catalanista i modern.

1. PÀGINES I SECCIONS

El lloc i l'espai que ocupa una notícia influeix de forma fonamental en la nostra percepció del fet, ja que se'n pot magnificar la seva importància, segons els interessos del diari. Amb criteris totalment arbitraris, els diaris decideixen com distribuir la informació, cosa que pot comportar dedicar un dossier especial al tema en qüestió, comentant tots els detalls, fent reportatges o cròniques per donar-li rellevància o bé pot portar a desinformar sobre el fet, amagant-lo de les pàgines més importants i fins i tot de la portada.

La forma més evident de veure l'interès que té un diari en parlar de la notícia és la portada. Tanmateix, tots els diaris que hem seleccionats per aquest estudi tenen el tema en qüestió a la portada, la qual analitzarem en l'apartat següent. En aquesta secció dedicada a la distribució, no la tindrem en compte.

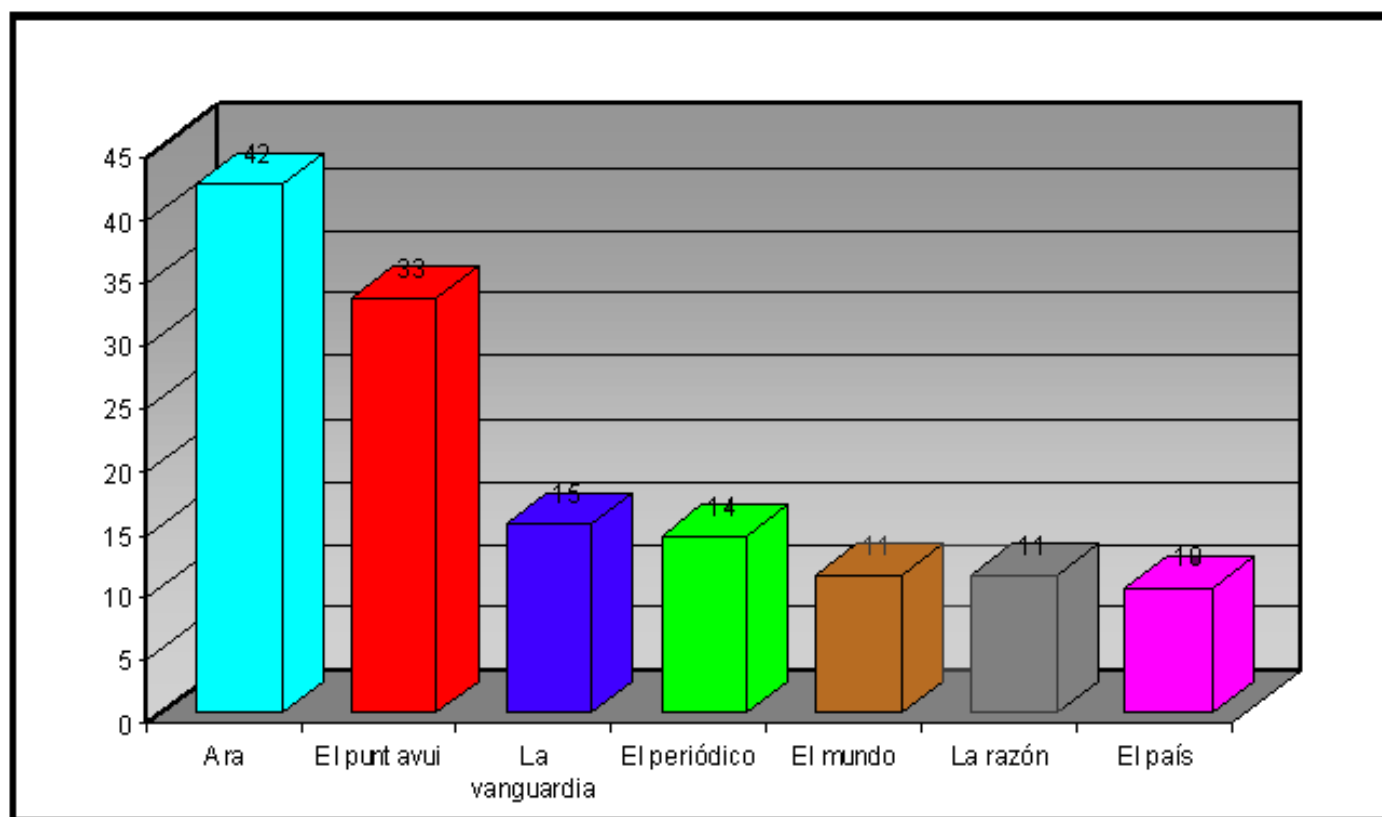
Les pàgines més importants són les que estan més cap al principi del diari, ja que aquesta posició n'accentua la seva importància, i ens transmet aquesta sensació. També, el fet de destacar la notícia en pàgina de nombre parell o imparell influeix en la percepció. Les pàgines amb nombre imparell queden a la dreta i per tant se'ns fan més visibles, a causa del sentit en el qual es passen les pàgines.

L'amplitud de la notícia (el nombre de pàgines que un diari hi dedica en un dia en concret) és fonamental també en l'estudi de la desinformació per part dels diaris. Un diari la redacció del qual estigui més a prop del focus de la notícia probablement hi dedicarà més pàgines, ja que els seus lectors i redactors, estaran més interessants en el tema. Igualment, un diari amb ideologies polítiques contràries a la notícia tendirà a ignorar-la, i viceversa.

Les primeres pàgines dels diaris estan majoritàriament dedicades a la manifestació. Entre els diaris de Madrid, tant La Razón com El Mundo fan referència a la manifestació en les seves dues primeres pàgines, encara que sigui tractada des de les seccions d'opinió i l'editorial respectivament; El País, en canvi, ni l'esmenta, publicant notícies referent a l'Àsia.

Entre els diaris catalans, la manifestació és la notícia exclusiva de les dues primeres pàgines, tret de La Vanguardia, que en fa referència a la pàgina 2, on es publica un article titulat: "interès per la xarxa", al semàfors i a la web d'aquest diari.

En general no hi ha una gran diferència en la publicació de la notícia en pàgines parelles o imparelles, ja que aquesta ocupa diverses pàgines seguides. En tot cas, si algun diari les ha disposat més en les pàgines parelles (pàgina de l'esquerra), és La Razón.

Pàgines dedicades a la manifestació.

Font d'elaboració pròpia.

Com es pot veure en aquest gràfic sobre el nombre de pàgines que els diaris dediquen a la manifestació, trobem grans diferències entre els diaris espanyols i els catalans. Els diaris de Madrid dediquen un percentatge molt reduït a la manifestació, ja que hi dediquen entre 10 i 11 pàgines; tot i així presenten algunes diferències: mentre que a La Razón i El Mundo l'espai dedicat és similar, El País hi dedica menys espai. Ara bé, tant La Razón com El País tenen un suplement de 8 pàgines dedicat a Catalunya, mentre que El Mundo publica un suplement dedicat a regals (Giftfriends). Tot i així, en aquest suplement sobre Catalunya hi ha altres apartats que no estan dedicats a la manifestació: cartellera cinematogràfica, cultura...

Les diferències més marcades les trobem en els diaris catalans: per una banda La Vanguardia i El Periódico hi dediquen un espai similar, una quinzena de pàgines, mentre que l'Avui les duplica, ocupant unes 33 pàgines i l'Ara encara hi dedica més espai: 42 pàgines en total. Cal dir que en tots els diaris a més del text hi ha un ús abundant de recursos gràfics de tot tipus, molt impactant.

Els diaris tenen una sèrie de seccions segons les quals s'organitza la informació. Tots ells comparteixen algunes seccions d'interès general: Internacional, Política, Economia, Societat, Cultura, Opinió, Esports... mentre que en tenen altres de pròpies. Les seccions com "Internacional" o "Política" tendeixen a estar més al principi del diari, mentre que les seccions més especialitzades com "Cultura, Esports, Economia.." que dediquen pàgines a temes més concrets, es troben a l'interior. Cal no oblidar que són els propis diaris qui fan aquestes distincions, per tant, ells mateixos distribueixen la informació a plaer.

Per poder tenir una idea visual de la distribució de les seccions en cada diari hem elaborat uns diagrames circulars que representen el seu repartiment en el diari. Aquests diagrames mostren, en percentatges, la fracció que ocupa cada secció en relació a la totalitat de pàgines del diari. De manera que també es veu, seguint les agulles del rellotge, la que ocupa les primeres pàgines i la que ocupa les últimes. Els temes que ens han semblat més destacables o rellevants són de colors. Són també, els temes que més diaris tenen en comú, d'aquesta manera és més fàcil fer-ne la comparació. Temes com: el temps, esports, cultura, cartellera... no hi apareixen perquè els hem considerat molt poc importants per l'estudi.

De color negre hi ha les pàgines que ocupa la publicitat a pàgina sencera. De fet, el nombre de pàgines amb publicitat no és una dada rellevant, però és important saber-ho també, ja que ens pot ajudar a conèixer l'estat econòmic de cada diari, ja que els diaris amb més dificultats tendeixen a posar més pàgines amb publicitat. La secció d'opinió tampoc està lligada al criteri de la resta, no està situada al lloc del gràfic on li pertoca, perquè sovint les seves pàgines estan repartides pel diari i és més difícil de comparar. Les seccions difícils de classificar o especials d'actualitat les he pintat de color blau fosc, per exemple el dossier "Acció" de l'Ara i l'apartat "Punto de mira" i "Primera plana" de La Razón.

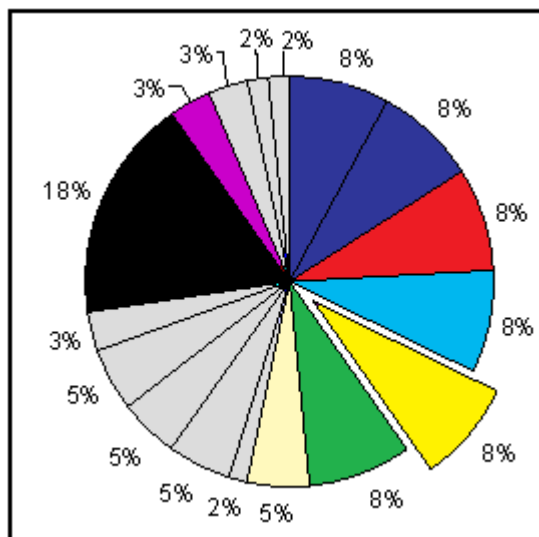
La porció que està separada de la resta és la secció dedicada a la manifestació independentista, malgrat no vol dir necessàriament que només en aquella secció se'n parli ni que totes les seves pàgines estiguin dedicades al fet.

Per fer l'estudi, tal com es pot observar en la distribució dels diagrames, hem agrupat els diaris en dos grans grups: els diaris de Madrid (La Razón, El Mundo i El País), que utilitzen com ja hem vist, una proporció molt discreta de les seves pàgines a parlar de Catalunya i els diaris catalans editats a Barcelona (La Vanguardia, El Punt Avui, El Periódico i l'Ara), els quals fan un ressò important de la manifestació i li dediquen les pàgines principals.

DISTRIBUCIÓ DE LES PÀGINES EN SECCIONS

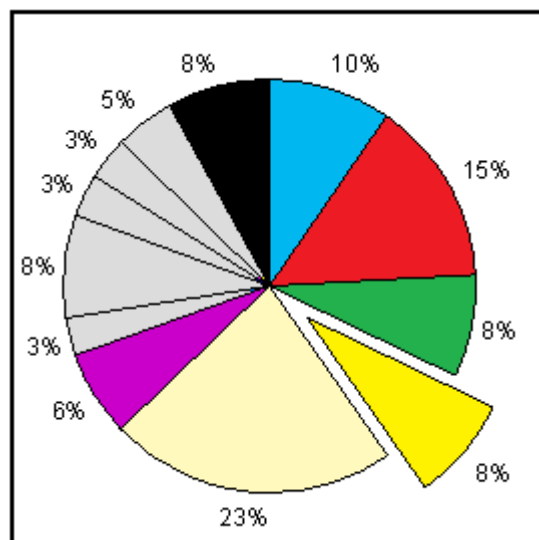
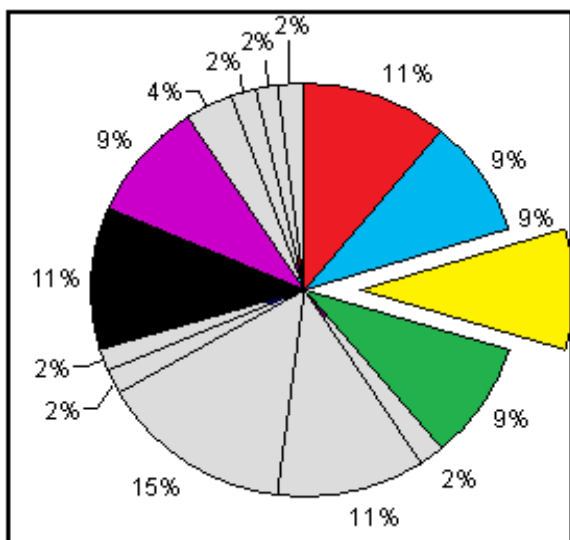
DIARIS DE MADRID

LA RAZÓN

EL MUNDO

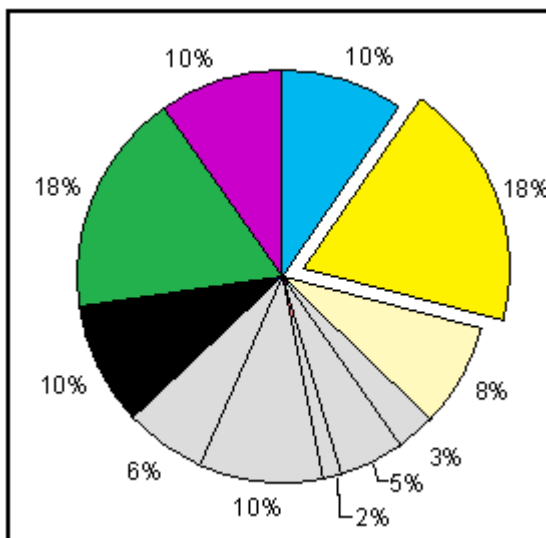
EL PAÍS

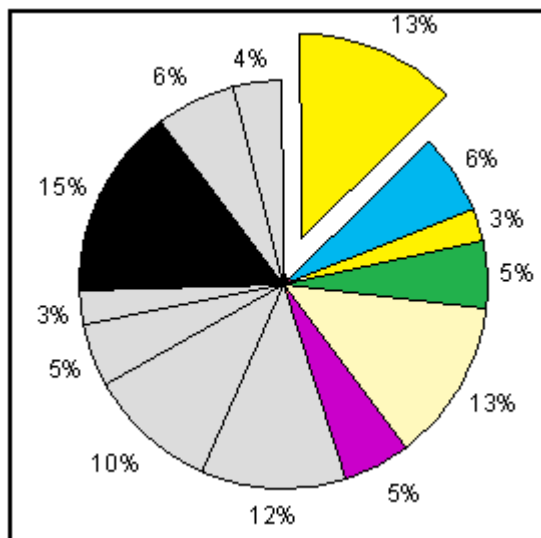
DISTRIBUCIÓ DE LES PÀGINES EN SECCIONS

DIARIS CATALANS

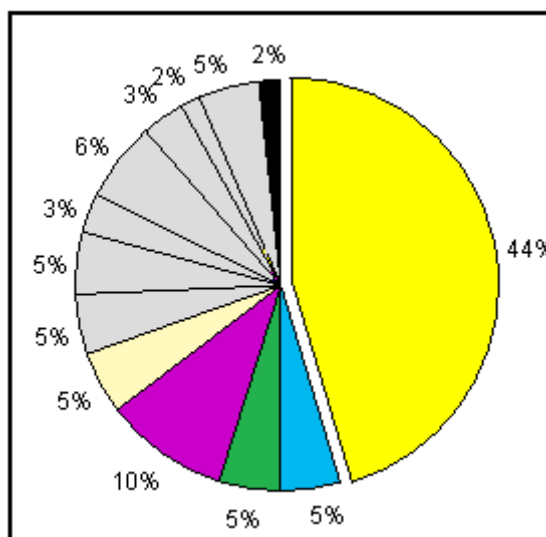
LA VANGUARDIA

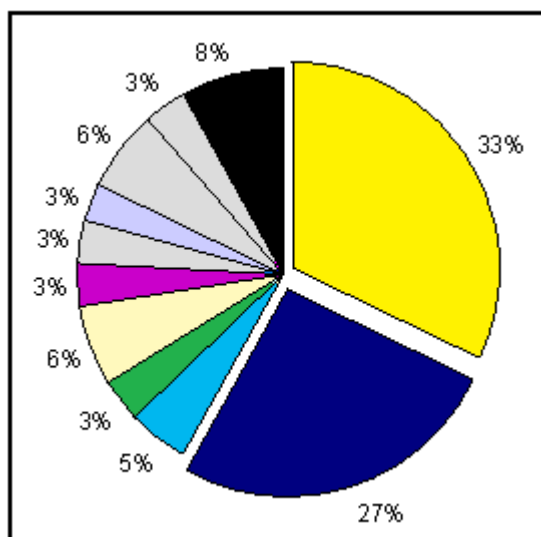
EL PERIÓDICO

EL PUNT AVUI

ARA

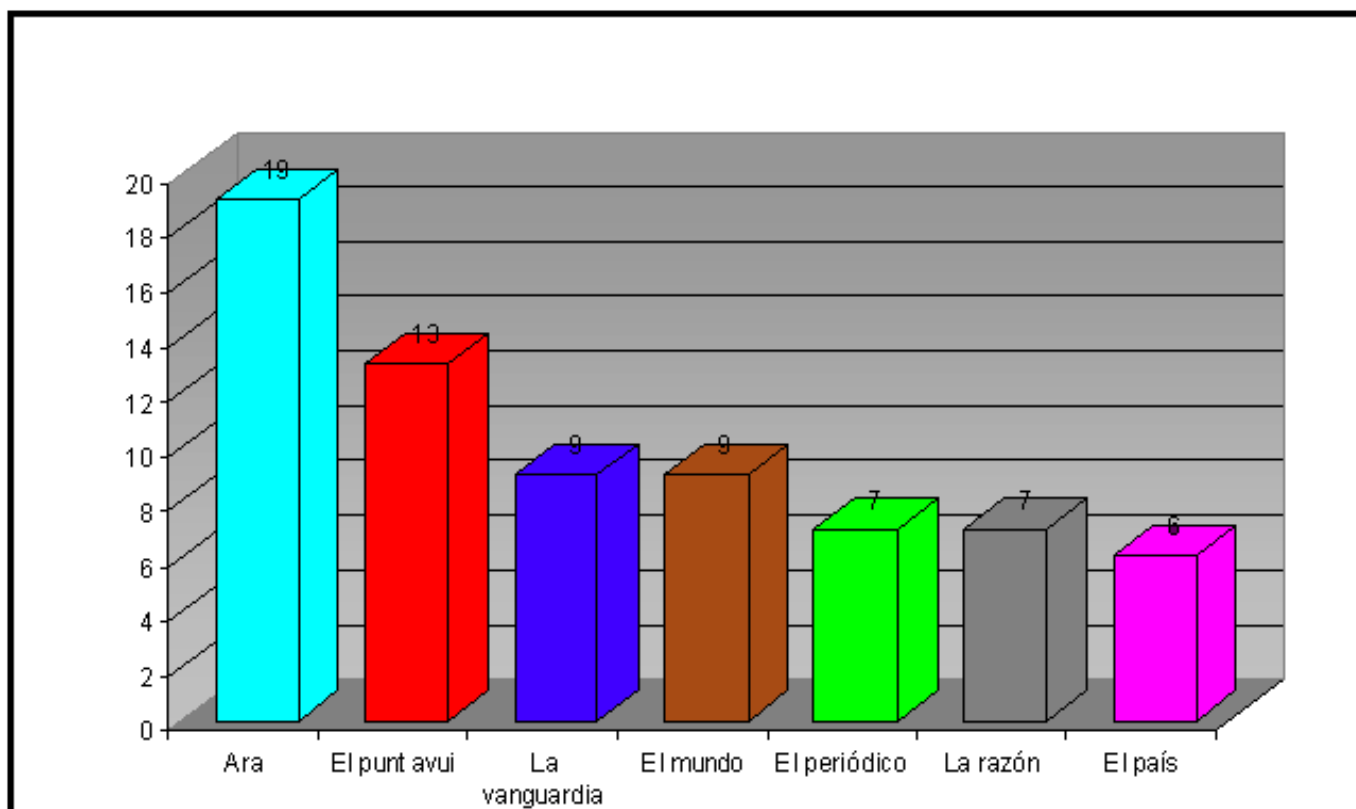
Diagrames de distribució de la informació en seccions
 Font d'elaboració pròpia.

Com es pot observar, els diaris publicats a Madrid marquen una diferència entre la informació que afecta a Espanya i a Catalunya, mentre que els publicats a Barcelona no fan aquesta distinció. Per tant, no hi ha aquestes dues seccions. També hi ha petites diferències en la distribució entre els diaris espanyols i els catalans que s'estudien. Els diaris estatals dediquen una secció important a la política espanyola, i després tenen seccions concretes per cada zona de l'Estat, per exemple, tots els diaris de Madrid que s'editen a Catalunya tenen una secció important dedicada als assumptes de Catalunya, i així amb la resta de Comunitats. Els diaris catalans no fan distincions entre la política espanyola i la catalana, i ho posen tot a la mateixa secció de política.

La secció Internacional és més extensa en els primers, mentre que entre els diaris catalans, La Vanguardia és qui hi dedica una extensió més gran, similar als diaris publicats a Madrid (10%) i la resta hi ocupen la meitat d'aquest percentatge. Així mateix, és també La Vanguardia qui dedica més espai a l'economia (18%), mentre que l'Ara és qui n'hi dedica menys (3%). Els temes econòmics semblen interessar més a les publicacions espanyoles, però tot i així no s'aproximen a l'interès que hi té La Vanguardia. A la secció de societat s'hi dediquen més els diaris catalans, sobretot El Periódico (13%), però tot i així el diari que més espai ocupa en aquesta secció és El País amb un 23%.

La publicitat ocupa un 18% de les 55 pàgines de La Razón, mentre que a El País no arriba ni a la meitat (8%) i el Mundo es queda en una posició intermèdia (11%). Entre els diaris editats a Barcelona, és El Periódico qui presenta més publicitat (15%), seguit de La Vanguardia (10%) i de l'Ara (8%), cal remarcar que El Punt Avui és el que menys publicitat té (2%).

Hi ha un altre factor important a tenir en compte, els articles d'opinió. Alguns diaris com El Mundo, La Razón, L'Avui o l'Ara presenten els articles d'opinió al principi, amb un petit resum de tota l'actualitat, i més endavant ja hi dediquen una secció completa, mentre que alguns altres, com El País o El Periódico, prescindeixen de l'opinió a les pàgines inicials del diari i busquen que ocupi un lloc més llunyà. Pot ser un criteri per observar l'objectivitat dels diaris. Clarament, el diari que ja comença donant-nos una opinió al principi, pretén influir-nos més que no pas un que ho fa després que ens haguem llegit les notícies i tinguem ja una opinió pròpia. També és important observar quants articles d'opinió dedica cada diari a parlar del tema a estudiar; els diaris que vulguin donar menys importància a un fet, tendiran a evitar el tema als seus articles d'opinió, i probablement només mostraran una cara de la realitat. Per això la diversitat ideològica dels col·laboradors dels diaris és important, ja que sempre és senyal de qualitat periodística i professionalitat.

Quantitat d'articles d'opinió dedicats a la manifestació publicats a la premsa.

Font d'elaboració pròpia

En el tema dels articles d'opinió el càlcul l'hem realitzat a partir del nombre d'articles d'opinió dedicats a la manifestació.

Veiem doncs que la manifestació n'és la indubtable protagonista i podem observar que els diaris de Madrid van dedicar-hi la meitat dels seus articles a parlar-ne (La Razón: 14 articles, El Mundo: 18 i El País: 11) , mentre que els diaris catalans hi dediquen més espai, tots tres al voltant d'un 75% d'articles, destacant l'Ara amb un 95% (19 de 20).

Cal remarcar el fet que hi hagi diaris d'ambdós llocs publicant el mateix número d'articles d'opinió, com passa amb La Razón i El Periódico o El Mundo i La Vanguardia. Al principi ens semblava que hi hauria d'haver més quantitat d'opinió des del lloc dels fets (diaris editats a Barcelona), cosa que no ha estat així. La quantitat d'articles publicats als diaris de Madrid és molt abundant, cosa que pot mostrar l'interès suscitat per la manifestació a Espanya en general.

2.PORTADES

La portada és l'element gràfic més important del diari. Les portades del diari compleixen una doble funció, captar l'atenció d'un possible comprador amb un contingut cridaner a la vista, i alhora resumir de la forma més explícita i breu possible, l'actualitat. A la portada normalment hi apareixen varies notícies de temes diferents, a una de les quals se li dóna més importància que a les altres, i a aquesta fa referència el titular i sovint també la fotografia; tanmateix, de vegades el titular i la fotografia poden estar destinats a notícies diferents.

Encara que la portada sigui un dels elements més simples del diari per la seva concisió, és un dels més efectius a l'hora d'influir el nostre criteri, ja que és la cara que mostra el diari a l'exterior, i és el que tothom, encara que no llegim el diari, llegirà. La portada diu molt del diari, ja que està dissenyada pensant en l'efecte que tindrà sobre qui la vegi, creant interès pels temes d'actualitat que s'hi veuen reflectits i creant atracció pel diari.

Sent més precisos, el titular que apareix a la portada és indiscutiblement el detall més important, i per tant, el més treballat de tot el diari. Ja d'entrada, ens indica quina és la notícia més destacada (segons els interessos del diari), i procura resumir-la o representar-la de la forma més clara possible. Per tant, amb poques paraules vol expressar una realitat, que com sabem, és complexa. Sembla humanament impossible fer això sense crear desinformació.

El recull de titulars de portades de diferents diaris és una eina útil per poder aconseguir tenir una visió més complexa de la realitat. Sovint s'utilitza, en programes de ràdio o televisió, la comparació dels titulars del dia per exemplificar la varietat d'opinions en relació a una notícia i per remarcar la seva importància.

Per altra banda, la fotografia que apareix en portada juga un paper fonamental en la interpretació de la notícia, és l'element més visible de tot el diari i és clau per l'opinió que es formarà entorn d'ella. No és estrany que el titular i la fotografia no estiguin referides al mateix tema, ja que, mentre el titular parla de la notícia més important, la imatge busca l'espectacularitat, i sovint la notícia principal no té cap interès fotogràfic. Tot i això, aquest no és el cas que ens ocupa.

En aquest estudi tots els diaris seleccionats fan referència a la manifestació a la seva portada, i molts d'ells ho fan de forma molt visual i amb un gran contingut gràfic. En els diaris editats a Barcelona, aquesta portada s'allarga per fer una contraportada, tret de La Vanguardia, on es publica l'entrevista habitual. En les de La Razón I El Mundo, a la contraportada apareix un article d'opinió, que sense centrar-se en la manifestació, tracta de nacionalismes, banderes I futbol, mentre que la d'El País no en fa referència.

Veient que fer un estudi organitzat, amb paràmetres i classificant la informació concreta és una tasca molt complexa, en l'estudi analitzem el que transmeten en conjunt, a partir de les tècniques tractades anteriorment, tant pel titular com per la fotografia que l'acompanya.

La Razón⁷

A la portada de la Razón, com a totes les del dia 12, hi ha un tema predominant, la manifestació independentista. Podem veure al centre de la pantalla unes lletres blanques: “Desafío independentista”. La pàgina, en la seva totalitat, està ocupada per una fotografia que té relació amb la manifestació, de la qual parlarem més endavant.

La notícia està emmarcada per 4 notícies més: La victòria de la selecció espanyola contra Geòrgia, la possibilitat que l'exetarra Bolinaga sigui excarcelat per malaltia, el cas de corrupció d'Iñaki Urdangarín i l'actuació del TC alemany envers el rescat econòmic d'Espanya.

Com es pot veure la única notícia amb connotacions positives és la victòria de la selecció espanyola de futbol (apareix en la portada de l'edició de La Razón a Catalunya, al mateix lloc on la versió espanyola parla de Boadella). La resta de notícies estan relacionades amb el terrorisme, la corrupció i el rescat econòmic i són fets que no tenen res de positiu. Si pensem en la dualitat Espanya/Catalunya i la dualitat de positiu i negatiu, podem intuir que el “Desafío independentista” forma part de l'estol de notícies negatives, segons la Razón

Definitivament, la notícia de la manifestació és la més important del dia, i així es demostra a la portada, tanmateix, tant la fotografia com els comentaris que apareixen al voltant del títol presenten certes connotacions destacables.

Titular: Desafío independentista

La Razón etiqueta la manifestació de “desafiament” a la resta d'Espanya i creiem que es fa amb una clara intenció de crear malestar, recel i rebuig envers Catalunya, cosa que pot portar a relacionar els catalans amb l'enemic, una gent que no té cap estima per Espanya.

L'ús del terme *desafío* en concret, és significatiu, ja que segons el Diccionario de la Real Academia Española, **Desafiar** és: *Retar, provocar a singular combate, batalla o pelea o afrontar el enojo o la enemistad de alguien contrariándolo en sus deseos y acciones.*

⁷ La portada reproduïda al treball és la versió editat per la resta d'Espanya. La portada sobre la qual hem treballat és la de la versió catalana, de la qual no hem trobat cap imatge a la xarxa. Tenen una petita diferència: mentre que la versió espanyola cita a Boadella: “Por fin será español en Cataluña”, La Razón de Catalunya parla de la victòria de la selecció de futbol espanyola.

Al costat del títol, hi podem llegir varis comentaris relacionats amb el tema:

- “Nueve de los once consejeros de la Generalitat acuden a la marcha de la Diada tras pedir un rescate de más de 5.000 millones al Estado”.
- “El bono catalán cotiza a nivel de ‘bono basura’ y ya paga el triple de interés que el español en el mercado de la deuda”.
- “Guerra de cifras: 1.500.000 de personas acudió a la marcha, según los datos de los Mossos y 600.000 según Delegación del Gobierno”.
- “Aviso de la UE: Bruselas advierte a Artur Mas que la independencia supone la expulsión de la Unión Europea”.

Totes aquestes petites frases tenen aparentment un llenguatge inofensiu, sense una subjectivitat gaire notable, però tot i així cada frase conté una paraula que no és del tot inofensiva: rescate, basura/deuda, guerra, expulsión. Malgrat la seva pretesa objectivitat, estan fora de context i totes emeten missatges negatius. Col·laboren a crear una imatge d'una Catalunya necessitada econòmicament (cosa que desqualifica ja d'entrada tots els arguments catalanistes de l'estil: “Catalunya independent més rica que l'actual”). Una Catalunya amb un Govern molt més implicat en una protesta contra Espanya que no pas el poble (els consellers anant massivament a la manifestació), malgrat necessita i demana ajuda econòmica a l'administració central, a més a més, s'afirma que si surt d'Espanya es quedarà for a d'Europa.

En definitiva, l'independentisme és una mala idea als ulls de La Razón, i juguen totes les seves cartes per demostrar-ho.

Imatge

Al fons hi ha una fotografia que ocupa pràcticament tota la pàgina, sense peu de pàgina. A la imatge hi apareixen una vintena de persones, algunes caminen, algunes sembla que estiguin aturades reposant, la majoria estan d'esquena o de perfil, i no es pot apreciar gairebé la cara de ningú. Al fons hi ha l'element que més destaca de la portada: un cartell groc, que pel que sembla, els manifestants van penjar a la porta de la Delegació del Govern. Aquest cartell porta escrit amb lletra ben clara: ambaixada espanyola. Al costat de la porta de la Delegació hi ha algunes estelades penjades, i alguns manifestants també exhibeixen banderes catalanes a l'esquena.

Aquesta portada presenta una gran quantitat d'elements negatius per la manifestació i l'independentisme en general. Només basant-nos en la fotografia ja podem fer una sèrie

d'observacions bastant reveladores. Per començar, és una fotografia fosca, de fons hi tenim un edifici marró amb aparença ombrívola, i els manifestants apareixen borrosos, sense cap signe d'alegria ni tan sols d'il·lusió, se'ls veu cansats, donen la sensació d'estar dispersos i desanimats. Cap de les persones té un protagonisme especial, ni tampoc semblen gent especialment bella. Ara bé, si ens fixem en el que realment està fotografiat, les conclusions són encara més ofensives, el cartell penjat a la porta de la delegació és un clar missatge al poble espanyol en general. Tractant la delegació d'ambaixada titlla a Espanya de país estranger, del qual ja no se'n senten part. Segurament crearà mostres de rebuig en els lectors de la resta d'Espanya. Si seguim indagant en els detalls de la fotografia, i i fem un repàs pel recorregut de la manifestació i coneixem la geografia de Barcelona, podem apreciar quelcom sorprenent, els manifestants caminen en sentit contrari al de la manifestació. Les persones que apareixen a la fotografia ja no s'estaven manifestant sinó que tornaven de la manifestació. En aquestes condicions, evidentment, és més comprensible el seu posat cansat i tan poc festiu. Després d'haver observat tots aquests detalls, podem afirmar que aquesta fotografia va ser seleccionada entre milers d'instantànies per ser la portada, amb el clar objectiu de desprestigiar la manifestació i posar en dubte el seu "caràcter festiu" que tan llueix als altres diaris.

El Mundo

La portada de El Mundo és com sempre, amb una estructura molt marcada i semblant a la d'El País. Com es pot veure, les notícies que l'envolten són de diferent caràcter i estan relacionades amb el terrorisme, el càstig fiscal, la corrupció i la transsexualitat. De positiu només remarca la victòria de la selecció espanyola. Ens trobem en un marc idèntic al de La Razón i que ja s'ha comentat abans.

La fotografia central i més important, com també el titular principal, estan dedicats a la manifestació independentista.

Titular: El juego independentista se le va a Mas de las manos

Subtítol: La marea secesionista sepulta su reivindicación de pacto fiscal / Cientos de miles colapsan Barcelona / Líderes del PSC asisten desoyendo al partido

El titular de la notícia, a diferència dels titulars de la resta de portades estudiades, no és un sintagma o una curta expressió sinó que és una oració, per tant, podríem dir que té un significat més clar i menys interpretacions possibles. Tanmateix, alguns elements en aquest titular tenen dubtós rigor periodístic.

Hi ha tres factors que considerem destacables en aquesta afirmació. El primer, parlar de l'independentisme com un joc. Seguidament, utilitzar el nom del president i fer-lo semblar l'únic o el principal afectat per la manifestació i l'efervescència independentista, exagerant potser, o caricaturitzant la seva política. El tercer factor que trobem digne de menció, és l'expressió “*se le va a Mas de las manos*”. L'expressió “irse de las manos”, significa perdre el control sobre alguna cosa o acció. Utilitzar el sentit figurat en un titular no ajuda a la imparcialitat del diari envers la notícia, ni molt menys dóna la impressió de professionalitat.

En conclusió: el titular desqualifica la idea de la independència de Catalunya i en rebaixa la seva categoria, podent arribar a pensar que és una estratègia política de Mas, i que ell ha estat jugant amb els sentiments del poble. També dóna la sensació d'un president incapaç de controlar les ànsies del seu país, amb una política insuficient, i que, aquest cop, no ha estat a l'altura de les circumstàncies.

El primer subtítol també fa referència a Mas. Aquest afirma que la manifestació, la qual qualifica de marea secessionista, ha sobrepassat i enterrat (*sepulta*) la reivindicació del pacte fiscal. El segon subtítol es refereix al nombre de manifestants, malgrat tot, no acaba de deixar clar quants ciutadans es van manifestar, de fet, el número de manifestants no es veu reflectit en tota la portada. Per acabar, el tercer subtítol parla dels líders del PSC que van assistir a la manifestació, malgrat que el partit no s'hi va posicionar a favor. Podríem arribar a afirmar, això sí, amb molta malícia, que el diari intenta desprestigiar el PSOE, ja que no té autoritat sobre els seus polítics.

Imatge

Peu de fotografia: Una de las numerosas pancartas sobre el pacto fiscal que se pudieron ver en la multitudinaria manifestación que recorrió Barcelona con motivo de la Diada. (Lluís Gené / AFP)

El fotògraf, Lluís Gené, va fotografiar una part dels manifestants. No hi ha cap fet destacable a part d'una pancarta blanca i molt gran, enmig de la gent, que clama: “No al pacte fiscal, independència!!”.

El peu de fotografia ens indica que hi havia més pancartes d'aquest estil, dedicades al pacte fiscal. S'ha de dir que aquesta versió és contradictòria a la de molts diaris, que destaquen l'absència d'aquest tipus de pancartes, cosa que també es pot observar en els reculls gràfics dels diferents diaris.

Si s'estableix una relació entre aquesta fotografia i el titular, es transmet una sensació molt clara al lector: Mas s'ha vist sobrepassat per la situació, i les seves idees del pacte fiscal no són ben rebudes pel poble, que té un desig secessionista i li exigeix la independència.

El País

El seu model de portada sempre és el mateix, i només ha estat modificat en algunes ocasions excepcionals (el cop d'Estat del 23-F per exemple). La portada mai es monotemàtica i a part del destacat sempre hi surten altres notícies de diferents àmbits.

El País del 12 de Setembre, com la majoria de diaris d'aquell dia, també dedica la portada quasi enterament a la manifestació. Les notícies que l'envolten són totes de caire negatiu coincidint amb els altres dos diaris i recull una notícia de caràcter internacional. Curiosament, sota la notícia de l'independentisme català hi apareix l'anunci d'un vi de la Rioja que s'encapçala amb una pregunta: ¿Obsesión?. Algú podria pensar que dona a entendre que la independència és una de les obsessions dels catalans.

A part de la manifestació de la Diada, el diari fa referència a una sèrie de fets: la gravetat del problema dels "ni-nis" a Espanya, les plusvàlues ràpides i la seva apujada d'impostos, la lluita de poders a Xina, el diari també informa sobre la crisi de les caixes i narra la mort del Toro de la Vega del dia abans.

Titular: El independentismo catalán logra una histórica exhibición de fuerza

Subtítol: Cientos de miles de personas toman Barcelona durante la Diada / Rajoy pide prudencia y trabajo en común para rebajar la tensión

El titular, és el més llarg i complet en comparació la resta de diaris. El fet d'utilitzar una frase més llarga permet ser més específics en el resum de la notícia. A diferència d'altres no fa referència a ningú en concret ni presenta l'independentisme com un desafiament, es qualifica la manifestació d' "histórica exhibición de fuerza". Evidencia la importància del fet independentista i la manifestació, tanmateix, durant la petita explicació a sota, no és gaire específic a l'hora d'explicar el significat de la manifestació, ni tampoc fa referència al nombre de manifestants clarament, però tot i així l'ús del verb "tomar" és curiós. El verb tomar té una connotació negativa, ja que tomar significa, entre altres coses: *conquista u ocupación por la fuerza de una plaza o ciudad*, i en canvi, la manifestació va ser totalment pacífica.

Al subtítol s'intueix que va ser una gran manifestació, però "cientos de miles" no és un nombre concret. El segon subtítol parla de Rajoy i del seu punt de vista en relació a la manifestació, en aquest sentit molts diaris coincideixen en retratar el president espanyol com un home amb una

actitud prudent i respectuosa envers la protesta. Tanmateix, a la petita part de notícia que apareix a la portada fan referència el president Rajoy, ressalten la seva ofensa al poble català al titllar la manifestació d'"algarabía" (enredo, maraña), i el seu ràpid canvi d'actitud l'endemà de la Diada.

Imatge

Peu de la fotografia: Miles de banderas independentistas catalanas recorrieron ayer las calles de Barcelona durante la manifestación con motivo de la fiesta del 11 de septiembre. (Emilio Morenatti)

La fotografia no té res a destacar des del punt de vista de la manipulació als mitjans. Hi apareixen moltíssimes banderes estelades al llarg d'un carrer, no sembla possible poder-ne fer gaires interpretacions.

El País té una portada força objectiva, sense gaires elements gràfics que puguin portar a interpretacions diverses, un titular llarg i uns subtítols clars i concisos.

La Vanguardia

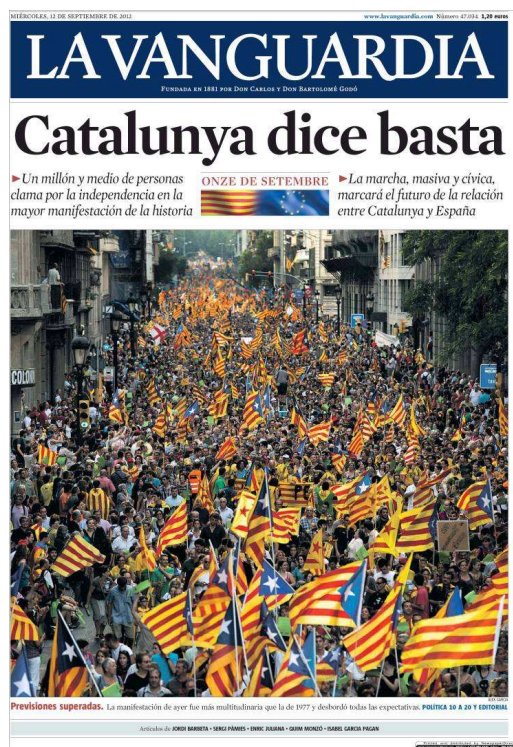
La portada del dia 12 de setembre, com la de la resta de diaris catalans, està enterament dedicada a la manifestació, amb un gran titular i una imatge de la manifestació independentista que ocupa pràcticament tota la pàgina.

Titular: **Catalunya diu prou**

Subtítol: Un milió i mig de persones clamen per la independència en la manifestació més gran de la història / La marxa, massiva i cívica, marcarà el futur de la relació entre Catalunya i Espanya

El titular és breu i contundent, el seu significat clar i impactant als ulls del lector: Catalunya diu prou. Posa nom al milió i mig (o 600.000) manifestants, i els anomena Catalunya, el diari afirma convençut que tot el país comparteix la idea de la manifestació

com si el país sencer reclamés un canvi, com si tot el país anés a la una.

Aquesta versió dels fets contrasta amb la dels diaris de Madrid, els quals en cap moment parlen d'aquesta unitat. El primer subtítol és clar, dóna per bona la xifra de manifestants que van donar els Mossos i ressalta que la manifestació és la més gran de la història. Tampoc especifica a quina història es refereix, sembla que a la de Catalunya. La idea que el nombre de persones va superar totes les previsions es veu també reforçada pel peu de la fotografia. El segon titular qualifica la manifestació de massiva i cívica, cosa que ens dóna una idea del caràcter dels manifestants i el seu comportament. I afirma, malgrat no era un fet encara demostrable, que marcaria el futur entre Catalunya i Espanya.

Entre els dos subtítols hi podem veure un dibuix amb la bandera de Catalunya i la de la UE que s'ajunten, posant nom a la secció que es dedica a la manifestació. Només destacaríem el fet que el diari, a diferència d'altres, utilitza la senyera enlloc de l'estelada. Malgrat La Vanguardia es presenta com un defensor dels interessos dels catalans, no sembla que vulgui posicionar-se, i com veurem més endavant en la seva editorial, no acaba de creure en el fet independentista de la manifestació.

Imatge

Peu de la fotografia: Previsions superades. La manifestació va ser més multitudinària que la del 1977 i va superar totes les expectatives.

La fotografia mostra un carrer de Barcelona molt atapeït a causa dels manifestants, la majoria d'ells exhibeixen estelades, no apareixen pancartes de protesta ni cap detall curiós. El peu de la fotografia incideix en la quantitat de manifestants que va assistir a la manifestació i la compara amb la del 1977, cosa que ens permet mirar-nos amb una perspectiva més històrica la rellevància del nombre d'assistents a la manifestació i de l'evolució de l'independentisme.

El Punt Avui

La portada d'aquest diari també va dedicada en la seva totalitat a la manifestació, està constituïda per una fotografia que ocupa portada i contraportada i un titular en lletres blanques situat al quadrant de dalt a l'esquerra del diari. A la contraportada fa menció al nombre de manifestants: "1.500.000 Persones van manifestar-se ahir a Barcelona".

Titular: **Via lliure**

Subtítol: Independència · El poble català surt al carrer amb una nítida reivindicació per l'estat propi / Massiva · La marxa de Barcelona aplega més d'un milió i mig de ciutadans.

El titular de la portada d'El Punt Avui del dia 12 de Setembre té una intenció més poètica que informativa. (*Donar via lliure*: autoritzar, donar llicència per fer alguna cosa). Aquesta sensació de llibertat i de llicència per seguir endavant amb la independència s'accentua amb la fotografia d'un semàfor en verd a la portada. Per tant, el diari afirma que hi ha *via lliure*, o si més no, dóna aquesta sensació. Aquesta expressió no es contextualitza ni tampoc es veu especificada als subtítols. Els subtítols ja tenen una funció més informativa que el principal titular, el primer, afirma rotundament la intenció independentista de la manifestació i n'engrandeix el subjecte: "El poble català". El segon qualifica la marxa de "massiva" i fa referència a la xifra d'un milió i mig, la qual es veu ressaltada repetidament, ja que també apareix a la part de dalt de la contraportada.

Imatge

La fotografia, que ocupa tant portada com contraportada, i sense peu de fotografia, mostra un semàfor verd amb un fons desenfocat que mostra les banderes de la manifestació. Es pot notar que El Punt Avui dóna un toc més romàntic a la portada i es preocupa més pel nacionalisme de la Diada que no pas dels detalls de la mateixa, a diferència d'alguns altres diaris. La fotografia que es presenta no reflecteix la realitat, sinó que fa ús de detalls artístics i trucs fotogràfics per ressaltar la imatge del semàfor, en verd, que és una icona de llibertat, via lliure, d'un camí obert del qual sembla que els catalans en formem part. Aquesta versió optimista dels fets és contradictòria amb la dels diaris de Madrid, per exemple La Razón, que tot el que veu en la independència són inconvenients i dificultats.

El Periódico

El Periódico, com el diari Ara i El Punt Avui en les edicions del dia 12 de setembre, dóna prioritat a l'estètica de la portada i utilitza una imatge que ocupa la portada i la contraportada del diari. Evita parlar d'altres successos en la seva pàgina més important, i

malgrat ser el diari català que hi dedica menys pàgines en total (14 de 81), dóna importància al fet, cosa lògica considerant que és un diari català.

Titular: **La Diada de la Independència**

Subtítol: Centenars de milers de catalans surten al carrer amb l'estelada com a símbol

El titular és clar i concís, és dels que menys interpretacions dóna, el diari no es centra gaire en el text en si, i ho fa més en la fotografia, deixant que sigui el lector qui faci la interpretació.

La paraula més important de la portada és "Independència" malgrat tot, no deixa de ser un complement de "La Diada", com si el fet destacable fos la Diada i no pas la gran manifestació, tanmateix, només és un petit detall, la fotografia i el subtítol són clars en el seu missatge. Cal dir, també, que en tota la portada no s'esmenta el nombre de manifestants, i es torna a parlar de "centenars de milers".

Tot i així, és interessant veure que sota la gran fotografia hi ha un apartat titulat: Editorial: ¿I ara qué? On s'anuncia que els col·laboradors del diari analitzen la forma de fer del Govern Central i la Generalitat, un cop passada la manifestació.

Imatge

Peu de foto: Mobilització històrica. Una multitud sense precedents va abarrotar el centre de Barcelona. A la imatge, la confluència del passeig de Gràcia amb la Gran Via.

Ni la fotografia ni el peu de fotografia donen cap informació nova, simplement es parla del contingut de la imatge: una gran panoràmica on es veu una multitud exhibint banderes independentistes.

Ara

El Diari Ara és el diari que ha donat més cobertura al tema de la manifestació i l'independentisme en general, dedica el 60 % de les pàgines d'aquell dia a parlar-ne. Durant els 4 dies anteriors havia anat incloent dins els diaris uns dossiers relacionats amb el tema, enfocant la independència des d'àmbits diferents.

Titular: **Independència**

Subtítol: (Primer acte)

A la portada només hi apareixen tres paraules: Independència (primer acte). El fet de posar “(primer acte)” a sota d’independència i entre parèntesis pot semblar estrany o difícil de situar en aquest context. S'utilitza aquesta expressió perquè es compara l'independentisme amb una representació teatral, de la qual la manifestació n'és el primer acte, aquesta idea del paral·lelisme entre una representació i l'independència es desenvolupa més extensament a l'editorial d'aquell dia.

Imatge

De fons es pot veure una panoràmica espectacular de l'encreuament del Passeig de Gràcia amb la Gran Via, és una fotografia semblant a la que utilitza el Periódico. Sembla que els dos diaris vulguin relacionar el color de la fotografia amb els colors característics del diari. Tanmateix, la fotografia de l'Ara té un color més clar i no fotografia únicament els manifestants, sinó que també apareixen alguns edificis, arbres i el cel. també es veuen més persones i dona la sensació d'encara més multitud.

La portada de l'Ara és simple i unidireccional. No hi ha altra interpretació possible que la d'una manifestació independentista i absolutament multitudinària.

3. PRIMERA PÀGINA DEDICADA A LA MANIFESTACIÓ

Cada diari ha dedicat a tractar el tema de la manifestació una gran quantitat de pàgines. La Razón, El Mundo i El País, a causa de la seva diferent posició geogràfica i de les divergències ideològiques en relació l'independentisme, tenen una forma molt més distant de tractar el tema, utilitzant eufemismes i referint-se a temes que són d'interès general a la resta d'Espanya més que no pas a Catalunya.

Tots utilitzen diferents fòrmules per fer-ho, i evidentment, els diaris catalans tracten el tema d'una forma més dinàmica, visual i més rica tant a nivell d'opinió com de detalls i anècdotes en comparació als diaris de Madrid.

La primera pàgina que dediquen al tema de la manifestació de la Diada, és segurament la que més gent llegeix i alhora, la que pretén ser més informativa. La pàgina inicial ja ens dóna una idea molt concreta de com el diari en qüestió enfoca la manifestació. Il·lustrar al lector amb imatges clares i titulars complets, aportar les dades més rellevants i els fets més destacats durant el dia són els principals objectius de la notícia.

Fent una primera ullada als diaris i a la notícia principal sobre el tema, i sense haver de llegir gaire entre línies, probablement ens adonarem que el diari ha modificat la nostra visió de la manifestació, canviant la que anteriorment teníem. Les paraules utilitzades, seleccionades curosament per poder resumir al màxim la situació, tendeixen a provocar-nos una idea o una sensació sobre el tema, cosa que ja s'ha vist en els titulars de la portada. L'utilització de diferents idees, noms abstractes, eufemismes, citacions als polítics i referència o ignorància a determinats fets poden ser claus per la interpretació de la notícia. L'existència d'articles d'opinió a la mateixa pàgina pot ser un fet molt rellevant, ja que l'opinió d'un expert sempre serà propensa a convèncer i tindrà certa validesa sobre un fet, molt més que no pas el nostre propi criteri. També és clau l'ordre amb el qual apareixen els factors que van intervenir en el fet, com també la fotografia que s'utilitza, tot i que en aquest cas la majoria de fotografies són semblants. La majoria de diaris semblen coincidir en algunes afirmacions, com per exemple la intenció de la manifestació (clarament independentista), el caràcter de la qual (cívica i festiu) o la sensació que el pacte fiscal que proposava CiU havia quedat obsolet. Tanmateix, no tot és el que sembla, és molt comú en aquest tipus de successos utilitzar anècdotes per exemplificar la manifestació o tenir un to literari amb una propensió al llenguatge èpic en les descripcions. Aquests petits detalls poden marcar la diferència en la nostra opinió. L'habilitat per utilitzar els eufemismes i els noms que puguin connotar coses positives o negatives hi és present en tot moment.

Hem elaborat unes taules⁸ amb la funció de classificar la informació que apareix a la primera pàgina dedicada a la manifestació de cada diari. Per fer-les, en un primer moment, hem agafat de referència les que havia elaborat Enric Xicoy Comes en la seva tesi doctoral⁹, però veient que no ens acabaven d'anar bé han estat modificades i adaptades a l'estudi.

En aquestes taules s'hi analitzen diversos factors del diari (titulars, to, conceptes que hi apareixen) i se n'estudien les possibles interpretacions. Gràcies a aquesta forma de classificar la informació, és molt més fàcil comparar una mateixa notícia entre diferents diaris, com també elaborar conclusions.

---

⁸ Font d'elaboració pròpia.

⁹ XICOY COMES, Enric: Interpretació periodística del conflicte basc (Avui, El Periódico, La Vanguardia, Setembre 1998 – Abril 2000) Facultat de ciències de la comunicació Blanquerna. Universitat Ramon Llull. Dirigit per Albert Saez i Casas. Torelló 2008.

LA RAZÓN

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-1	Mitjà: LA RAZÓN	Data: 12 – 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars				X
Referències als líders polítics			X	
Referències a Europa		X		
Vandalisme		X		
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	Desafio independentista / La marcha de la diada		
	TÍTOL	Órdago separatista tras pedir el rescate		
	SUBTÍTOL	Nueve de once consejeros del gobierno autonómico acuden a la marcha tras exigir más de 5.000 millones al estado.		
2	AVANTÍTOL			
	TÍTOL	Rajoy insta a Mas a ser “prudente”: la prioridad es la crisis y el empleo.		
	SUBTÍTOL	Evita el choque con los nacionalistas y respeta la manifestación de la Diada.		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS			X	
MAS		X		
RAJOY	X			
LLENGUATGE		X		
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIVES		NEGATIVES		
Prudencia Empleo Respeto “Camino hacia la libertad”		Crisis Choque Nacionalistas Radicalización	Separatista Exigencia Factura social	
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independencia	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				
ARTICLES D'OPINIÓ A LA MATEIXA PÀGINA				
AUTOR/A	Alicia Sánchez-Camacho (president del PP català)			
TÍTOL	Con la Cataluña silenciosa			
INTENCIÓ	Alerta de la perillositat de l'absolutisme separatista.			
CONCLUSIÓ	Catalunya s'ha de calmar, la majoria de ciutadans no és independentista encara que ens ho vulguin fer creure.			

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Desafío independentista	Catalunya planta cara a Espanya
Órdago separatista tras pedir el rescate	Protesta temerària i improvisada en un moment difícil. (Órdago és una aposta que es fa al joc de cartes del mus)
Nueve de los once consejeros del Gobierno autonómico acuden a la marcha tras exigir más de 5.000 millones al Estado	El Govern d'Artur Mas és majoritàriament independentista, a més a més, reclamen diners a Espanya
Apenas se leyeron pancartas durante la marcha a favor de un nuevo pacto fiscal	La manifestació era completament independentista
Mas aprieta: Pacto fiscal o “camino hacia la libertad”	Mas radicalitza la seva postura. Ridiculitzen la causa posant-la entre cometes
Rajoy insta a Mas a ser “prudente”: la prioridad es la crisis y el empleo	Rajoy és un governant que té seny i a diferència de Mas, vol solucionar els problemes d'Espanya
(Rajoy) Evita el choque con los nacionalistas y respeta la manifestación de la diada	Tolerància envers l'independentisme del president d'Espanya. Es destaca l'actitud democràtica de Rajoy envers la de Mas
(Rajoy) Tiene pendiente sentarse con Mas a hablar del “pacto fiscal” que exigen desde la Generalitat	La Generalitat reclama radicalment unes millors condicions econòmiques i Rajoy hauria de parlar amb Mas del pacte fiscal.

EL MUNDO

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-2	Mitjà: EL MUNDO	Data: 12 - 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars				X
Referències als líders polítics				X
Referències a Europa				X
Vandalisme	X			
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	DESAFÍO NACIONALISTA / Los soberanistas toman Barcelona		
	TÍTOL	La manifestación desborda a Mas		
	SUBTÍTOL	Cientos de miles de catalanes piden la independencia e ignoran el pacto fiscal		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS		X		
MAS		X		
RAJOY	X			
LLENGUATGE		X		
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Vía libre		Imbéciles Salida de la UE Desbordar Equivocar el reto Tomar Barcelona Soberanistas	Pedir independencia Ignorar pacto fiscal Desafío independentista	
BANDERES				
Més estelades que senyeres		Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades	
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència		Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal	
X				
ARTICLES D'OPINIÓ A LA MATEIXA PÀGINA				
1	AUTOR/A	Victoria Prego		
	TÍTOL	Vía libre		
	INTENCIÓ	Ridiculitza el catalanisme i el seu victimisme. Ressalta la manipulació que s'efectua a Catalunya per la causa.		

	CONCLUSIÓ	Malgrat els esforços dels espanyols per integrar Catalunya, aquesta odia a Espanya perquè està manipulada.
2	AUTOR/A	Casimiro García-Abadillo
	TÍTOL	No seáis imbéciles
	INTENCIÓ	Persuadir l'independentisme exposant els problemes que la independència suposaria: expulsió d'Europa, caiguda del PIB, quedar-se al nivell de Grècia durant dues generacions...
	CONCLUSIÓ	Intentar fer creure que l'independència és bona és una actitud d'imbècils

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Desafío nacionalista	Catalunya planta cara a Espanya
Via libre	Per a fer què?
No sean imbéciles	Menyspreu vers catalans i en concret pels independentistes
La manifestación desborda a Mas	La manifestació sobrepassa a Mas, ell no està a l'altura.
Cientos de miles de catalanes piden la independencia e ignoran el pacto fiscal	Una gran manifestació supera el projecte de Mas, el pacte fiscal
Rajoy pide no equivocarse el reto	El president espanyol pensa que el primer és superar la crisi, no la independència. Per tant es presenta com un interlocutor sensat.
La independencia supondría la salida de la UE de Cataluña	L'independentisme és una mala idea

EL PAÍS

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-3	Mitjà: EL PAÍS	Data: 12 – 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars		X		
Referències als líders polítics			X	
Referències a Europa	X			
Vandalisme			X	
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	La Diada más multitudinaria		
	TÍTOL	El independentismo catalán logra su mayor demostración de fuerza		
	SUBTÍTOL	Cientos de miles de personas piden que Cataluña inicie el proceso de secesión		
2	AVANTÍTOL			
	TÍTOL	Abucheo a Duran Lleida		
	SUBTÍTOL	El líder de Unió acude a la marcha en silla de ruedas Varios exconsejeros socialistas secundan la protesta		
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS		X		
MAS		X		
RAJOY		X		
LLENGUATGE			X	
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Multitudinària		Secesión	Protesta	
Gran marcha		Abucheo “Menudo lío”	Lanzar monedas (a Duran)	
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				
OPINIÓ A LA MATEIXA PÀGINA				
1	AUTOR/A	Joan Subirats (catedràtic de la UAB)		
	TÍTOL	¡Menudo lío!		
	INTENCIÓ	Critica l'anticatalanisme espanyol per haver creat aquest sentiment a Catalunya. Avisa que hem entrat en una nova etapa.		
	CONCLUSIÓ	La situació ha canviat, i molt, no hi ha marxa enrere. Els governs han d'actuar amb responsabilitat com a altres països.		

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
El independentismo catalán logra su mayor demostración de fuerza	L'independentisme es mobilitza i exhibeix la seva força
Cientos de miles de personas piden que Cataluña inicie el proceso de secesión	Els catalans no volen estar dins d'Espanya. (No especifica la xifra)
Abucheo a Duran Lleida	Els polítics del partit que governa a Catalunya estan mal vistos, els manifestants tenen una actitud violenta
El líder de Unió acude a la marcha en silla de ruedas	Un altre polític hagués pogut fer servir l'excusa de la cadira de rodes per no anar-hi. Dóna la sensació de compromís
Varios exconsejeros socialistas secundan la protesta	Gent del partit socialista, que no és un partit independentista, assisteixen i recolzen la manifestació.
Los manifestantes acabaron lanzando monedas al dirigente de UDC	Actitud vandàlica dels manifestants i menyspreu a un partit que no creu en la independència.

LA VANGUARDIA

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-4	Mitjà: LA VANGUARDIA	Data: 12 – 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars		X		
Referències als líders polítics				X
Referències a Europa				X
Vandalisme	X			
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	Onze de Setembre		
	TÍTOL	Catalunya es mobilitza més que mai per la independència		
	SUBTÍTOL	Un milió i mig de persones clamen a Barcelona per un nou Estat europeu.		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS	X			
MAS	X			
RAJOY				X
LLENGUATGE			X	
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Èxit sense precedents Catalunya, nou estat d'Europa Jornada històrica	Pas ferm Transició nacional Clamor del poble català Llibertat del país	Secessió Ruptura Separatistes	Conflicte civil i econòmic Fractura social Rescat	
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Catalunya es mobilitza més que mai per la independència	Gran manifestació independentista
Un milió i mig de persones clamen a Barcelona per un nou Estat europeu	Transmet una sensació generalment democràtica i europeïsta.
L'èxit sense precedents de la marxa marcarà un abans i un després de la política catalana	La manifestació ha significat un punt d'inflexió en la política
L'Assemblea Nacional Catalana insta el president a "iniciar amb pas ferm el camí de la secessió"	Pot donar una imatge una mica radical de l'ANC.

EL PERIÓDICO

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-5	Mitjà: el Periódico	Data: 12 - 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars				X
Referències als líders polítics			X	
Referències a Europa		X		
Vandalisme	X			
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	La diada marca el començament d'una nova etapa		
	TÍTOL	Golejada independentista		
	SUBTÍTOL	Una marea humana exigeix un Estat propi per a Catalunya en la manifestació més gran de la història El clam ciutadà desborda les previsions i deixa el pacte fiscal en una proposta de mínims		
2	AVANTÍTOL	Anàlisi del govern		
	TÍTOL	Mas: "si no hi ha pacte fiscal, s'obrirà el camí cap a la llibertat"		
	SUBTÍTOL	Homs afirma que "l'horitzó final" és que els catalans exerceixin el dret a decidir Ortega assegura que "per sobre de tot" la marxa va clamar pel model de finançament		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS	X			
MAS			X	
RAJOY				X
LLENGUATGE	X			
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Golejada independentista Marea humana Manifestació més gran de la història Clam ciutadà	Desborda previsions "horitzó final" Engrandeix	Enuig Proposta de mínims (pacte fiscal) Fracàs (model de finançament) Secessió Exigeix		
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Golejada independentista	L'independentisme va dominar i va sortir victoriós de la diada.
Una marea humana exigeix un estat propi per a Catalunya en la manifestació més gran de la història	Transmet determinació i augmenta la sensació de multitud i transcendència.
El clam ciutadà desborda les previsions i deixa el pacte fiscal en una proposta de mínims	Desqualifica el pacte fiscal i el presenta com una idea fracassada.
L'enuig fa sortir al carrere un milió i mig de persones segons la Guàrdia Urbana i 600.000 segons el Govern central	Dóna un to d'indignació a la manifestació.
L'estelada relega la senyera i capitalitza una protesta en què no hi va haver més consigna que la independència	L'independentisme va ser absolutament dominant.
La magnitud de l'acte pressiona Mas a assumir sense titubejos la secessió com a projecte si fracassa el model de finançament	Pressió afegida sobre Mas si no té èxit amb la seva idea (no diu explícitament "pacte fiscal"). El fracàs de Mas el portaria a la ruptura amb Espanya.
L'Onze de Setembre engrandeix la bretxa entre la direcció del PSC i el sector catalanista, que va participar en la marxa	Ressalta la divisió del PSC per sobre la seva participació en la manifestació.
Mas: "Si no hi ha pacte fiscal, s'obrirà el camí cap a la llibertat"	Contundència i retòrica d'un president que busca pressionar Espanya.
Homs afirma que "l'horitzó final" és que els catalans exerceixin el dret a decidir	CiU vol arribar encara més lluny.
Ortega assegura que "per sobre de tot" la marxa va clamar pel model de finançament.	Divisió dins Convergència i Unió. Confusió i desacreditació. Es contradiu amb la versió d'Homs.

EL PUNT AVUI

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-6	Mitjà: EL PUNT AVUI	Data: 12 - 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars				X
Referències als líders polítics		X		
Referències a Europa		X		
Vandalisme	X			
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	Catalunya vol viure en llibertat		
	TÍTOL	Una marea humana per la llibertat		
	SUBTÍTOL	DESBORDATS: més d'un milió i mig de persones col·lapsen Barcelona per demanar la independència de Catalunya		
		CRIDA: l'Assemblea reclama que el govern escolti el poble		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS	X			
MAS			X	
RAJOY				X
LLENGUATGE	X			
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Marea humana Llibertat Independència de Catalunya Marxa històrica Multitudinària manifestació				
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Una marea humana per la llibertat	Un moment èpicament multitudinari. Transmet determinació i augmenta la sensació de multitud i transcendència
Més d'un milió i mig de persones col·lapsen Barcelona per demanar la independència de Catalunya	Barcelona es va quedar petita per la quantitat de gent que hi havia reclamant la independència
Catalunya vol viure en llibertat	La majoria de catalans vol la independència
L'Assemblea reclama que el govern escolti el poble	Es demana més compromís per part dels governants i que tinguin en compte la voluntat popular
Les estelades prenen els carrers en una marxa històrica	Ressalta el predomini d'estelades i la transcendència de la manifestació

ARA

FITXA ANALÍTICA PER A NOTÍCIES				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: B-7	Mitjà: ARA	Data: 12 - 9 - 2012		
CARACTERÍSTIQUES				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Sensacionalisme als titulars			X	
Referències als líders polítics			X	
Referències a Europa		X		
Vandalisme	X			
TITULARS				
1	AVANTÍTOL	Independència: Primer acte		
	TÍTOL	Un milió i mig de veus i un sol crit: independència		
	SUBTÍTOL	L'afluència de gent desborda totes les expectatives i la marxa envaeix durant hores tot el centre de Barcelona		
CONNOTACIONS				
	Positives	Negatives	Neutres	No es pronuncia
MANIFESTANTS	X			
MAS				X
RAJOY				X
LLENGUATGE	X			
CONCEPTES IMPORTANTS A LES EXPRESSIONS RESSALTADES				
POSITIUS		NEGATIUS		
Independència	Distracció			
Desborda totes les expectatives	To festiu			
Alegre i combativa	Mostres d'emoció			
	Pluralitat			
BANDERES				
Més estelades que senyeres	Més senyeres que estelades	Senyeres = Estelades		
X				
CÀNTICS I PANCARTES				
Independència	Independència > Pacte fiscal	Independència = pacte fiscal		
X				
OPINIÓ A LA MATEIXA PÀGINA				
1	AUTOR/A	Xavier Bosch		
	TÍTOL	L'home que buscava un federalista		
	INTENCIÓ	Descriu els càntics i pancartes a manifestació i ridiculitza amb una anècdota el federalisme en aquest entorn.		
	CONCLUSIÓ	La manifestació va ser una gran festa.		

EXPRESSIONS IMPORTANTS	
CITACIONS RESSALTADES	SENSACIÓ
Un milió i mig de veus i un sol crit: independència	Manifestació independentista i multitudinària.
L'aflluència de gent desborda totes les expectatives i la marxa envaeix durant hores tot el centre de Barcelona	Accentua la sensació de marea humana i de col·lapse.
Frenats: El col·lapse va impedir que la capçalera de la manifestació avancés més de 50 metres.	Es van superar totes les expectatives i la multitud era extrema.
Pluralitat: Una clau de l'èxit va ser l'arribada de més de 1.000 autocars del territori	Molta gent de tot arreu s'hi va implicar, hi va haver una bona organització. És el clam de tot un poble
Distracció: Petards, cares pintades i gralles eren un clar exemple del to festiu	La manifestació va estar envoltada d'un ambient lúdic i festiu.
Banderes europees i diversitat lingüística per dirigir-se al món	La manifestació va tenir un caràcter europeista i internacional. Volia que s'entengués des de l'exterior
L'home que buscava un federalista	És una burla a una posició amb pocs partidaris, el federalisme.

Tots els diaris contenen elements sensacionalistes en els seus titulars, comentaris i citacions extretes del cos de la notícia, però en diferent grau. Els que en contenen més són La Razón, El Mundo, El Periódico i El Punt Avui i els que menys són El País i La Vanguardia. També molts d'ells fan referència als líders polítics i es mostren crítics, sobretot amb l'actitud de Mas, tret de La Vanguardia.

Els diaris editats a Madrid, tret d'El País, donen una visió més positiva de l'actitud de Rajoy, mentre que la majoria de catalans no la valoren, fent-la passar a un segon pla.

Les referències a Europa són escasses, en tot cas això serà un tema recurrent el dia següent de la manifestació, però no el dia 12.

Tota la premsa coincideix en valorar la manifestació com pacífica i hi ha poca referència al vandalisme, i en tot cas és esmentat pels diaris de Madrid (El País i La Razón). Els diaris catalans valoren l'actitud dels manifestants com positiva i l'ambient de la manifestació com festiu. Coincideixen també en el fet que va haver-hi més estelades que no pas senyeres i que els càntics i pancartes demanaven la independència.

El llenguatge utilitzat varia molt segons el lloc de publicació. Els tres diaris madrilenys utilitzen un llenguatge on predomina la negativitat, amb conceptes que desprestigien la causa o condueixen a l'enfrontament. Per la seva banda, els diaris catalans es poden dividir en dos grups, per una banda hi ha El Periódico i La Vanguardia que, malgrat utilitzar un llenguatge positiu, utilitzen alguns conceptes negatius i tenen més complexitat en l'estructura de les seves notícies. A l'altra banda hi trobem El Punt Avui i l'Ara, que utilitzen únicament un llenguatge positiu.

4. EDITORIALS

Un editorial és el text periodístic principal en un diari, són textos no firmats, comentaris o opinions escrits per la directiva del diari i que parlen sobre un fet d'actualitat. Els editorials ocupen un lloc preferent, sovint a la secció d'opinió, i clarament són els textos claus per poder conèixer la línia ideològica d'un diari, ja que pel fet de donar una opinió sobre un tema, es posicionen.

Pel fet de tenir la intenció d'explicar la realitat segons un punt de vista, l'editorial té un caràcter subjectiu, i com a qualsevol altre text d'aquest tipus, el director del diari (o algun periodista seguint la línia ideològica d'aquest) exposa una sèrie de dades i arguments, amb els quals interpreta la realitat. Amb aquestes característiques podria semblar una mica contradictori analitzar-ne l'objectivitat, ja que l'editorial no pretén pas mai ser imparcial en el que explica, o sigui, els arguments que l'editorial expressa clarament formen part de la seva intenció persuasiva.

Malgrat això, fer un anàlisi dels editorials és fonamental en l'estudi de l'objectivitat en la premsa escrita, ja que ens permet conèixer el què pensa la redacció del diari, i això sempre és útil per poder contextualitzar i analitzar la resta d'informació que hi apareix. Potser no cal ni dir que, com tots els textos d'opinió, sovint s'hi trobarà arguments de dubtós rigor, dades camuflades o eufemismes.

Per poder fer un bon anàlisi dels editorials, s'han de tenir en compte diferents paràmetres. Per començar, és essencial veure el tema que tracta. En el cas dels diaris del dia 12, tots els editorials parlen del mateix tema, la manifestació, tanmateix, hi ha diferents formes d'enfocar la realitat i d'interpretar-la, per això s'han de tenir en compte diversos factors, com per exemple el rigor en els seus arguments (si es posa la notícia dins un context o si s'exposen els arguments contraris a la tesis). També és essencial el to que s'utilitza en l'editorial, tenint en compte que un to més èpic, burleta o literari influirà clarament en la sensació del lector envers el fet tractat. És interessant veure l'especulació que els diaris fan sobre qüestions que encara no es coneixen de forma fiable (en la possible entrada o sortida a la UE per exemple), on cadascú utilitza l'argument que li és favorable.

En definitiva, l'anàlisi dels editorials dels diaris no es basa en les tècniques subliminals de manipulació, ja que l'opinió ja té una finalitat persuasiva. Tanmateix, és essencial conèixer el pensament de la línia editorial del diari i poder observar-ne el rigor argumentatiu, així com també el llenguatge que utilitza. És per això que hem elaborat unes taules que recullen l'estructura de l'editorial, el posicionament que ens mostra, les conclusions a què podem arribar un cop l'haguem llegit i les expressions que ens han semblat clau per arribar-hi.

LA RAZÓN

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-1	Mitjà: LA RAZÓN	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
		X		
TEMA				
Exposar la incoherència de l'independentisme en una època de crisi i la hipocresia d'Artur Mas.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
Diada para encubrir la realidad				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context			X	
Referents històrics	X			
Argumentació contrària	X			
Referències a la crisi				X
To literari		X		
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?			X	
Catalunya independent entraria a la UE?		X		
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
• Artur Mas és un incompetent. • Catalunya és pobre i depèn d'Espanya.		• Artur Mas utilitza l'independentisme per eludir les seves responsabilitats • Catalunya no entraria en la UE • L'independentisme és una mala idea estratègicament, no facilita la negociació. • Espanya és indissoluble.		
EXPRESSIONS CLAU				
“Abonar el sentimiento independentista por el sistema de echar la culpa a Madrid” “Falso sentimiento de incomprensión e injusticia fiscal hacia Cataluña” “Huida hacia delante” “Maquillar las cuentas de una economía en declive (la catalana)” “Cataluña, por más que les pese a los nacionalistas, depende económicamente de lo bien o mal que le vaya a España, sus destinos son, como su historia, indisolubles.”				

EL MUNDO

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-2	Mitjà: EL MUNDO	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
		X		
TEMA				
Fa un paral·lelisme amb Artur Mas i el Dr Frankenstein: l'independentisme se li ha escapat de les mans. Explica que la independència seria un “mal negoci” per Catalunya.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
A Frankenstein se le escapa el monstruo				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context			X	
Referents històrics		X		
Argumentació contrària		X		
Referències a la crisi				X
To literari				X
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?		X		
Catalunya independent entraria a la UE?		X		
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- Catalunya no podria aconseguir la independència, i si l'aconseguis (unilateralment) Espanya no ho acceptaria. - L'independentisme no és majoria. - Els polítics catalans són hipòcrites.		- La manifestació pel pacte fiscal ha estat un fracàs. - Creu que Artur Mas utilitzarà la manifestació al seu favor per negociar. - Catalunya no entraria a la UE. - La manifestació va ser un èxit independentista, ningú creu en el pacte fiscal.		
EXPRESSIONS CLAU				
“TV3 convertida en plataforma de agitación” “(Mas) ha sacado a pasear el monstruo” “La expulsión de la UE tendría desastrosas consecuencias para Cataluña” “El juego independentista se le ha ido de las manos a Artur Mas” “Exaltación independentista”				

EL PAÍS

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-3	Mitjà: EL PAÍS	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
	X			
TEMA				
Parla sobre la importància d'aquesta manifestació i la seva rellevància política. Afirmar que el poble espanyol ha d'actuar amb seny per arreglar la situació.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
Diada històrica				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context				X
Referents històrics	X			
Argumentació contrària				X
Referències a la crisi			X	
To literari	X			
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?				X
Catalunya independent entraria a la UE?			X	
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- El Govern central (PP) no escolta ni respecta a Catalunya - Espanya actuant com a país modern, se'n pot sortir. L'Espanya conservadora no.		- Espanya ha fracassat com a Estat Autonòmic. - S'ha de tenir en compte la voluntat catalana, la manifestació fou gegant. - El model autonòmic ha de canviar. - CiU tapa les negligències amb una política independentista		
EXPRESSIONS CLAU				
“tal exhibición de fuerza del sentimiento independentista” “banalizar la reivindicación que abre un escenario plagado de retos y riesgos” “(el movimiento) exige (de los gobiernos) la máxima responsabilidad e inteligencia.” “Calificar de mera “algarabía” lo que muchos viven como un sentimiento de agravio es una muestra de frivolidad que en este país no se debería permitir. (Rajoy havia qualificat d'algarabía la manifestació el dia abans)” “En democracia, cualquier propuesta es legítima, incluida la independencia”				

LA VANGUARDIA

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-4	Mitjà: LA VANGUARDIA	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
X				
TEMA				
Situa la manifestació en context, n'explica l'èxit i el significat. Parla també de com hauria de ser la reacció dels polítics envers el clam independentista.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
Nova època				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context				X
Referents històrics	X			
Argumentació contrària	X			
Referències a la crisi			X	
To literari		X		
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüïtat
L'independentisme és majoria?	X			X
Catalunya independent entraria a la UE?			X	
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- El govern ha d'actuar al respecte. Si no ho fa, la unitat d'Espanya perilla. - Mas canviarà d'estratègia per aprofitar l'impuls de la manifestació. - La independència no era la veritable intenció de la manifestació.		- La manifestació del dia 11 és un fet absolutament històric. - No tothom qui estava a la manifestació reclamava la independència - El poble reclama més democràcia, llibertat i eficiència de part dels polítics. - Mas necessita canviar d'estratègia per adaptar-se a la nova situació política, ja que el pacte fiscal ha quedat enrere.		
EXPRESSIONS CLAU				
“(el missatge de la manifestació) Un inequívoc: fins aquí hem arribat” “Certament no tots els que van assistir a la manifestació d'ahir a Barcelona ho van fer per la mateixa raó” “Els ciutadans catalans, malgrat el cansament i malestar, el desafecte, el pessimisme sobre el present i la decepció respecte als partits, no estan adormits ni conformes.” “Va ser un clamor perquè els polítics es posin les piles per actuar amb més transparència” “Ara més que mai es fa urgent una reforma de la llei de partits i de la llei electoral que apropi els grups polítics a la ciutadania i al carrer.”				

EL PERIÓDICO

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-5	Mitjà: El Periódico		Data: 12 – 9 – 2012	
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC		NO INDEPENDENTISTA	
	X			
TEMA				
Contextualitza la manifestació a partir de les ofenses espanyoles. Alerta de la possible fugacitat del fenomen, creu que Espanya té un problema, i si no es troben solucions ràpidament, empitjorarà.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
¿I ara què?				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context				X
Referents històrics		X		
Argumentació contrària		X		
Referències a la crisi				X
To literari	X			
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?				X
Catalunya independent entraria a la UE?			X	
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- El govern central d'Espanya ha de canviar el seu plantejament envers Catalunya. - Mas és un governant passiu i interessat.		- Els catalans tenim molts motius per estar indignats. Espanya no tracta a Catalunya com es mereix - L'independentisme està tenint un creixement important gràcies a anteriors ofenses espanyoles. - Mas i Rajoy han de ser conscients de la situació i actuar amb coherència, no ignorar la manifestació. Sinó, serà pitjor.		
EXPRESSIONS CLAU				
“l'Administració central regateja o nega a aquest racó de la Península un finançament just en relació amb l'esforç que aquí es porta a terme i la riquesa que aquí es genera.” “una ràpida recuperació econòmica reduiria el sobiranisme als moderats nivells de fa uns anys.” “Però avui en molts catalans, pactistes per naturalesa i tradició, hi ha cada vegada més la creença que el més convenient és la ruptura amb Espanya.” “Mas ha de gestionar adequadament l'èxit de la manifestació d'ahir, sense animar, per interessos electorals, vanes expectatives que generin més frustració.” “En cas contrari (de no arribar un acord de dirigents) el desafiament que plantejarà l'ebullició de l'independentisme serà més dolorós. I de final més incert.”				

EL PUNT AVUI

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-6	Mitjà: El Punt Avui	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
X				
TEMA				
Pressiona a Artur Mas per ser conseqüent amb l'independentisme. Afirmar que l'independència és la principal preocupació dels catalans.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
El poble de Catalunya ho té clar				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context			X	
Referents històrics	X			
Argumentació contrària	X			
Referències a la crisi	X			
To literari		X		
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?	X			
Catalunya independent entraria a la UE?			X	
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- Els polítics necessiten escoltar el poble, sinó serà encara pitjor. - La manifestació fou molt clara, la majoria de catalans demana l'estat propi. - S'ha de convocar un referèndum i consultar la població.		- El clamor del poble no pot ser ignorat. - La reivindicació de la diada fou importantíssima i exigeix una reacció a nivell polític. - L'Estat propi és l'objectiu principal dels catalans.		
EXPRESSIONS CLAU				
“L'assoliment de l'Estat propi és l'objectiu central de la població.” “Artur Mas i Mariano Rajoy hauran de fer un esforç de negociació com probablement mai s'hagi fet un la història dels dos pobles.” “Si alguna de les parts no ho té clar, que ho pregunti a les urnes.” “Cap procés polític que comenci avui pot fer-se ni d'esquenes ni contra l'opinió del milió i mig de catalans i catalanes que ahir van manifestar-se civilitzadament pels carrers de Barcelona procedents de tota la geografia nacional.”				

DIARI ARA

FITXA ANALÍTICA PER A EDITORIALS				
REGISTRE D'IDENTIFICACIÓ				
Num: A-7	Mitjà: Ara	Data: 12 – 9 – 2012		
INDEPENDENTISTA	NO ESPECÍFIC	NO INDEPENDENTISTA		
X				
TEMA				
Compara la independència amb una gran obra de teatre de la qual tots som actors i guionistes. Té un to motivador i vol impulsar el canvi i la bona voluntat dels catalans.				
TÍTOL DE L'EDITORIAL				
Segon acte, president				
ESTRUCTURA				
	Inexistent	Escàs	Suficient	Notable
Context				X
Referents històrics		X		
Argumentació contrària	X			
Referències a la crisi	X			
To literari				X
POSICIONAMENT				
	Sí	No	No s'esmenta	Ambigüitat
L'independentisme és majoria?	X			
Catalunya independent entraria a la UE?			X	
PRINCIPAL CONCLUSIÓ DE L'ESDEVENIMENT DESCRIT				
IMPLÍCITA		EXPLÍCITA		
- No hi ha pas punt intermedi que valgui, els catalans volen la independència. - La manifestació va ser plural, solidària i un exemple a seguir. - Hem de pressionar Mas perquè faci un bon paper a Madrid.		- La manifestació significa l'entrada a una nova situació política Catalana, al voltant de l'independentisme. - Artur Mas necessita traduir aquest clam en acció, a Madrid i amb intel·ligència. - Els catalans tenim molta feina en el procés independentista, però si la fem entre tots, la farem bé.		
EXPRESSIONS CLAU				
“Aquesta manifestació és el primer acte d’una llarga obra anomenada ‘Independència’. Serà llarga, potser lenta i feixuga, però té un poble que vol arribar al final.” “la capital d’un país petit, petit, inundada de persones amb un sol desig expressat amb tota contundència: Independència.” “No hi ha cap dubte que una manifestació d’aquestes característiques no es pot ignorar políticament.” “No serà una representació fàcil (la independència).[...] però la platea és plena de gom a gom, eufòrica, ferma, convençuda, i vol que l’obra continuï fins al final.”				

5. PRINCIPALS ASPECTES TRACTATS DE LA MANIFESTACIÓ

Tenint en compte tot això, podem afirmar que la distribució dels aspectes tractats en aquests diaris també és diferent. Notícies que són factor comú en tots els diaris catalans (el col·lapse d'autobusos i els trens) no ho són als espanyols, en canvi, aspectes que són analitzats exhaustivament pels diaris espanyols (l'ingrés a la UE) no es veuen tant coberts pels diaris catalans.

Hi ha tres aspectes però, que són comuns a tots als diaris, i pel que considerem, són els més importants i destacables tant a nivell polític com ideològic: La notícia principal dedicada a la manifestació (de la qual ja n'hem fet un estudi en un apartat anterior), la reacció de Rajoy respecte la manifestació, que ens indicarà la lectura que fan els diaris sobre les paraules del president del País, i les paraules d'Oliver Bailly, portaveu de la UE, referint-se a l'entrada o sortida d'una "nova entitat" a la UE.

Ja que les tres notícies contenen una informació semblant o igual, hem centrat la nostra atenció als seus títols i subtítols i només n'hem reproduït el primer, per qüestions d'espai. Els hem distribuït en una taula per fer-ne més fàcil la seva comparació i d'aquesta manera poder-ne extreure més conclusions. L'anàlisi és el mateix de sempre, analitzar les connotacions de les seves afirmacions, el llenguatge que utilitzen i les informacions que els diaris consideren més destacables.

TRACTAMENT DELS PRINCIPALS TEMES			
	Principal	opinió de la UE	Posició de Rajoy
La razón	Órdago separatista tras pedir el rescate · Nueve de los once consejeros del Gobierno autonómico acuden a la marcha tras exigir más de 5.000 millones al Estado.	Bruselas avisa de que la independencia lleva a la expulsión de la UE · Cataluña debería tener reconocimiento internacional, cumplir los criterios de adhesión y negociar para entrar	Rajoy insta a Mas a ser “prudente” : la prioridad es la crisis y el empleo · Evita el choque con los nacionalistas y respeta la manifestación de la Diada
El mundo	La manifestación desborda a Mas · Cientos de miles de catalanes piden la independencia e ignoran el pacto fiscal		Rajoy pide no equivocarse el reto
El país	El independentismo catalán logra su mayor demostración de fuerza · Cientos de miles de personas piden que Cataluña inicie el proceso de secesión	Bruselas recuerda que Cataluña quedaría fuera de la UE si proclama su independencia	Rajoy pide “prudencia” para rebajar la tensión ante el pulso nacionalista · El Gobierno intentará resolver con Mas una reivindicación que inquieta al PP
La Vanguardia	Catalunya es mobilitza més que mai per la independència · Un milió i mig de persones clamen a Barcelona per un nou Estat europeu	Brusel·les segueix, ben informada, la protesta catalana · Una “nova entitat” hauria de tornar a demanar l'ingrés a la UE	Rajoy insta el Govern a pensar en “l'important” · El PSOE discrepa de la marxa però respecta “el sentiment de la gent
El periódico	Golejada independentista · Una marea humana exigeix un Estat propi per a Catalunya en la manifestació més gran de la història	Brusel·les afirma que si Catalunya s'independentza sortirà de la UE · El tractat europeu no preveu la secessió d'una regió d'un Estat	El Govern central fa el sord a la multitudinària marxa · Rajoy reclama a Mas que dediqui els esforços a resoldre el deute i l'atur
El punt avui	Una marea humana per la llibertat · Desbordats Més d'un milió i mig de persones col·lapsen Barcelona per demanar la independència de Catalunya	La CE recorda que la independència implica la sortida de la Unió · L'acceptació del nou estat suposaria un reconeixement internacional i una negociació per adherir-se a la UE	Rajoy avisa que cal continuar “tots junts” a Espanya · El president del govern espanyol demana prudència a Mas i li retreu que en un moment de crisi reclami el pacte fiscal
Ara	Un milió i mig de veus i un sol crit: independència · L'afluència de gent desborda totes les expectatives i la marxa envaeix durant hores tot el centre de Barcelona	Brusel·les: “un nou país no seria part de la UE” · La Comissió Europea manté que caldria tornar a negociar l'ingrés de l'estat escindit	Madrid demana prudència i minimitza la Diada · Rajoy demana concentrar-se en “el que realment és important” però diu que respecta la marxa

Tots els diaris han utilitzat formes diferents per referir-se al tema. Mentre que tots els diaris catalans han fet una gran exposició d'anècdotes, utilitzat molt material gràfic per embellir les seves pàgines i exemplificar el gran col·lapse a Barcelona, potser un abús de cronistes i articles d'opinió amb interpretacions, anècdotes i prediccions sobre la manifestació; els diaris de Madrid han utilitzat una fórmula molt diferent. Les seves pàgines no es refereixen tant a la manifestació en si sinó al seu significat per la política espanyola i la unitat d'Espanya, cosa molt lògica tenint en compte els interessos dels seus lectors. Tampoc fan un seguiment tan ampli a la notícia, lògicament.

Els diaris catalans utilitzen qualificatius com “marea humana” o esmenten la xifra “un milió i mig de veus” o “un milió i mig de persones” per ressaltar l'esperit multitudinari de la manifestació. Per altra banda tan el Mundo com La Razón procuren fer visibles les contradiccions entre el poble de Catalunya i el seu Govern: La Razón fa menció al fet que Catalunya hagués estat rescatada recentment i El Mundo ressalta la poca acollida que ha tingut el pacte fiscal del president Mas.

De la reacció de Rajoy respecte la manifestació, la visió dels diaris de Madrid i dels de Barcelona és diferent, encara que té punts en comú:

La Razón presenta una dualitat contraposada: un Rajoy prudent que dóna prioritat absoluta al creixement econòmic i a la creació de llocs de treball i una Generalitat, i en particular els seus dirigents, que es dediquen a crear tensió, la prioritat de la qual és la independència. El Mundo, centrat en les declaracions de Rajoy, no en fa una valoració especial, i pràcticament no parla de la Generalitat. El País ja recull més idees: un Rajoy que ha pactat amb CiU, una divisió en el si del partit en referència a l'independentisme i un intent de Rajoy de mantenir les relacions amb CiU.

Els diaris catalans recullen més detalls i mostren un Rajoy un pèl diferent. La Vanguardia presenta un Rajoy prudent però contundent en marcar les prioritats. Remarca que per ell, el problema de Catalunya no és el finançament sinó la caiguda de recaptació i recull l'opinió del PSOE, sense remarcar que coincideix en bona mesura amb les del PP, sobretot a l'hora d'atribuir a Mas la “deriva sobiranista i independentista”. El Periódico mostra un Rajoy alligador, que marca què és important i què no, i ho reforça amb l'opinió de Sáenz de Santamaria, però contra qui carrega és contra Alicia Sanchez-Camacho, a qui presenta com poc dialogant i d'amenaça fàcil. El Punt Avui contraposa la postura prudent de Rajoy amb la de Monago, president d'Extremadura, també del PP, a qui presenta com un temerari, reflectint la dualitat d'opinions en el PP de la qual parla El País i coincideix amb La Vanguardia amb el recull d'opinions del PSOE. L'Ara remarca l'immobilisme de Madrid i recull les opinions d'un diputat del PP, del qual no esmenta el nom. Presenta un Rajoy diplomàtic que evita el xoc per

no donar ales al sobiranisme, i mostra un PPC molt visceral, a més de les declaracions d'Aguirre.

De la pertanyença de la Catalunya independent a la Unió Europea, La Razón recull l'opinió d'Olivier Bailly, però també la de José Manuel Durao Barroso, però tot i així en el seu titular utilitza el terme expulsió de la UE i recalca que primer la independència de Catalunya hauria de tenir un reconeixement internacional i que a més hauria de complir els criteris d'adhesió i negociar la seva entrada, la qual hauria de ser acceptada per unanimitat per tots els socis de la UE, cosa que implica un procés llarg i difícil. Acompanya la notícia amb la imatge d'un euro partit pel mig amb els interessos dels bons catalans i espanyols i qualifica el català de "bono basura". El Mundo és més discret, si bé cap titular s'ocupa del tema, en l'article de Casimiro Garcia-Abadillo se'ns parla de la sortida de Catalunya de la Zona euro i el que això significaria econòmicament pels ciutadans. El País publica que Brussel·les recorda que Catalunya quedaria fora de la UE si proclamés la seva independència i malgrat molta de la seva informació concorda amb la de La Razón, ja que es tracta de declaracions oficials, el seu to és un altre.

Els diaris catalans la presenten d'una altra manera. Els quatre diaris catalans utilitzen un llenguatge persuasiu i tranquil·litzador, encara que la duresa de la notícia és evident. Es poden observar conceptes positius o optimistes com "acceptació d'un nou estat" (El Punt Avui), "tornar a demanar l'ingrés" (La Vanguardia) o "negociar l'ingrés de l'estat escindit" (Ara), cal remarcar que El Periódico utilitza un llenguatge notablement més negatiu o escèptic i es mostra més clar en el títol, cosa que magnifica la duresa de la notícia. Es podria afirmar que uns diaris enfoquen el futur de Catalunya dins la UE com una reinserció mentre que uns altres ho fan com una expulsió.

6. FOTOGRAFIES

S'acostuma a dir que una imatge val més que mil paraules i per això creiem que una fotografia reproduceix la realitat. Malgrat és cert que una instantània és una prova fiable d'un succés, només reflecteix el que veu el fotògraf en aquest moment o fins i tot pot arribar a reflectir el que ens volen fer veure. Les fotografies rarament estan manipulades gràficament, però hi ha molts factors que intervenen en la interpretació d'una fotografia: l'angle des del qual es retrata un fet, la llum, les persones o objectes. I no només això, sinó que el fet d'incloure o no una imatge per il·lustrar una notícia ja pot ser molt significatiu i el peu de fotografia o el seu context dins la pàgina també ens ajuden a classificar-la.

Una fotografia és *de* quelcom i *sobre* quelcom. Una cosa és el què apareix a la imatge, el què es veu, concret i objectiu, i una altra cosa és el que la imatge suggereix, allò sobre el qual la imatge tracta, abstracte i subjectiu. Es dóna una gran importància a les fotografies en una notícia ja que són la millor forma d'entendre i apreciar un succés i moltes vegades és el que primer arriba a la gent. Malauradament és aquí on rau el perill de les imatges, la confiança cega que tenim en la realitat plasmada en una instantània. En el fons, de totes les múltiples cares de la realitat, el fotògraf només ens n'ensenya una, la que li convé.

Les imatges es construeixen i dissenyen com una expressió més amb un significat propi, els retocs de la llum, retallar-la per on convé, el llenguatge simbòlic subliminal o els dibuixos són les tècniques més emprades pels diaris, per donar-los aquest significat.

És difícil trobar imatges manipulades en la seva totalitat, és a dir, retocades amb programes d'ordinador ja que és un delictes periodístic de massa gravetat i no és habitual en la premsa espanyola. L'ús repetit d'una fotografia, la col·locació d'aquesta fotografia en un lloc determinat de la pàgina o una temàtica concreta en moltes de les fotografies donen més o menys importància a algun factor determinat de la notícia. També l'acte d'incloure una fotografia en una notícia sense que sigui massa rellevant li pot donar una importància excessiva.

Tots aquests petits detalls poden ser considerats com a desinformació.

En aquest treball hem volgut fer un recull de les fotografies més destacables en aquest sentit i una interpretació de cadascuna.

Manifestants radicals cremant banderes

Aquestes dues fotografies són, potser, l'element més destacable en aquest àmbit de tots els set diaris estudiats. Apareixen tan sols a El Mundo i La Razón, cosa que ja fa què pensar. La primera forma part de La Razón i apareix a les pàgines 14 i 15 i forma part de la secció "Primera plana", una secció semblant a "Tema del dia" d'altres diaris. La segona és part del diari El Mundo i apareix a la pàgina 15 i a la secció: "Catalunya".

A la secció "Primera plana" de La Razón, d'elements visuals únicament n'hi apareixen tres: dues fotografies i un acudit firmat per Sañudo. Hem de considerar l'aparició d'aquesta fotografia un fet digne de ser mencionat i estudiat, ja que ni tant sols hi ha una notícia dedicada al fet. Està en una plana on hi apareix una notícia titulada: "Las cuentas que Mas no publica", la qual vol explicar la "veritat" en el repartiment econòmic d'Espanya, desqualificant els arguments de Mas. La fotografia, visualment espectacular, apareix al centre de la pàgina, centrant en ella tota l'atenció del lector.

Al diari El Mundo la fotografia no té tant protagonisme, apareix juntament amb 5 imatges que fan referència a diferents aspectes de la manifestació (entre ells una fotografia d'un míting de Ciutadans, sent El Mundo l'únic diari que en fa referència d'aquesta forma). La instantània dels encaputxats és la més gran de tota la pàgina, malgrat tot, creiem que en el cas d'El Mundo l'aparició d'aquesta imatge no crida tan l'atenció ja que hi ha un recull més ampli de fotografies.

Les instantànies reproduïxen un moment en una manifestació alternativa feta per alguns independentistes més radicals, a la que segons diuen, van assistir-hi 1.000 persones. Es veu que en un moment d'aquesta manifestació es van cremar la bandera francesa, espanyola i europea. Sembla que les dues fotografies estiguin fetes exactament al mateix moment, ja que la posició dels encaputxats és la mateixa. De diferències gràfiques n'hi ha poques, la d'El Mundo apareix més ombrívola i enfocada de cara, cosa que camufla l'estelada de darrere l'escenari, i també els dos homes sense caputxa. A La Razón la imatge és molt més vistosa i les banderes independentistes tenen més rellevància, tanmateix, creiem que és únicament una conseqüència de la posició del fotògraf.

El què trobem realment transcendent és que utilitzin una fotografia per remarcar un fet que segons la majoria dels diaris va ser un fet totalment aïllat..

La utilització d'una imatge tant negativa per exemplificar un fet del qual gairebé no se'n parla als altres mitjans de comunicació i la seva posició a la pàgina denota una intenció molt evident de voler donar un caràcter violent i rebel als manifestants, ensenyant una Catalunya molt propera a l'extremisme polític. Cal ressaltar també que les dues imatges van adquirir a la xarxa un protagonisme considerable al ser posades a les pàgines principals de les edicions digitals dels dos diaris.

Fotografies de nens

Aquesta fotografia apareix en la part central de les pàgines 14 i 15 de La Vanguardia, amb una llargada vertical de quasi tota la pàgina i ocupant un terç de la totalitat de les dues pàgines horitzontalment. Com moltes altres fotografies que surten als diaris catalans, apareixen una colla de nens petits. És una fotografia que no té res a veure amb les notícies que trobem a la pàgina, ja que es parla del gran nombre de manifestants o de la reacció de Mariano Rajoy. Aquesta fotografia vol destacar el caràcter familiar de la manifestació i utilitzar la gràcia i innocència de la infància per omplir la manifestació d'idees positives. La sensació que prové del conjunt del material gràfic dels

diaris catalans, en general, és d'una manifestació molt transversal, a la qual va assistir gent de totes les edats, ressaltant repetidament l'assistència tant de gent de la tercera edat com de nens i nenes petits. Segons diuen, l'assistència de gent de totes les edats fou sorprenent, demostrant un abast més gran de les idees independentistes en totes les edats.

Un cop feta una lectura exhaustiva dels diaris, creiem que es fa un abús de fotografies de nens per part dels diaris catalans, sobretot a El Punt Avui, possiblement feta amb la finalitat d'embellir les pàgines del diari i ressaltar les bones intencions de la manifestació, ja que part d'ells donen suport a la manifestació. Cal remarcar però el fet que malgrat els nens no eren un element massa significatiu de la manifestació, s'han utilitzat únicament amb finalitat decorativa, dotant a la manifestació d'innombrables trets positius. Aquest fet ens pot suggerir que els nens són el futur i que en un futur proper, Catalunya està en les seves mans, ressaltant la seva importància en aquest sentit, i fent-nos notar que en les noves generacions preval un sentiment independentista.

Aquest conjunt de fotografies són totes extretes del diari El Punt Avui. Totes elles apareixen en diferents pàgines i cap de les fotografies està relacionada amb cap notícia en concret. Tenen una funció decorativa i ens volen mostrar com va ser la manifestació visualment. Cal dir que aquest dia el diari anava ple de fotografies, amb una galeria molt àmplia. Podem observar com l'abundància de fotografies protagonitzades per nens és molt alta, fins i tot exagerada.

D'entre totes elles, la fotografia que té destaca és l'última de totes (a l'esquerra), a la qual hi apareix un conjunt de gent de diferents generacions: tres persones de la tercera edat, quatre nens i dos o tres adults de mitjana edat. Aquesta fotografia és important perquè presideix la petita secció *Twitter* del diari (pàgina 23, Política), en la qual es fa ressò de les piulades més importants en relació la manifestació. De la imatge se'n poden destacar varis aspectes: les diferents edats dels manifestants, el cartell que un dels nens aixeca, que està escrit en anglès (Catalonia: Next state in Europe) i també el fet que una de les persones que apareixen a la fotografia (l'home amb samarreta negra de l'esquerra) està fent servir un smartphone. Aquesta fotografia transmet a la perfecció la sensació de transversalitat que sembla que aquest diari ens vulgui fer arribar, com també l'aspecte internacional (utilitzar una pancarta amb anglès) d'aquesta. El fet que una persona gran utilitzi un telèfon mòbil és un gest modern i s'utilitza per introduir la secció dedicada a les xarxes socials.

Noia amb una pancarta europeista

A la instantània apareix una noia jove, que aguanta amb la mà dreta un cartell independentista de color blau que clama en anglès: “*Catalonia: new european state*”. Al seu darrere s’hi pot apreciar una multitud de cartells del mateix tipus.

Aquesta fotografia apareix a dos diaris, l’Ara i El País (pàgines 6 i 10, respectivament).

El més destacable de la fotografia és que s’utilitzi en dos diaris amb ideologies tan diferents. En els dos casos apareix a la part de dalt a la dreta de la pàgina (la part que més destaca visualment de la pàgina), adquirint a El País una gran importància, ja que està a la primera pàgina dedicada al tema.

La noia és rossa i amb els cabells curts, i presenta unes faccions molt belles i agradables. Penso que utilitzen la bellesa de la noia per cridar l’atenció del lector, a més, la noia no sembla ni tan sols catalana, ja que per els seus trets físics podria semblar provinent d’algun país nòrdic. Relacionant tots aquests factors, pensem que els diaris aprofiten la seva bellesa per cridar l’atenció del lector, i també busquen una complicitat entre la combinació de pancartes i els trets nòrdics de la noia per accentuar el caràcter europeista de la manifestació.

Dirigents populars

A la fotografia hi apareixen els dirigents populars J.M Soria i J. Fernández Díaz. Asseguts i parlant entre ells. La imatge apareix a la pàgina 12 del Diari Ara, en la secció “Tema del dia” i és l’única fotografia de la pàgina, utilitzada pel diari per il·lustrar la reacció de Madrid. Sota el titular “Madrid demana prudència i minimitza la Diada” la fotografia adquireix ràpidament una intenció molt clara. Tot el text de la notícia està basat en parlar de la postura de Rajoy i del PP envers la manifestació, parlant de la seva reacció, que fou la de creure que la manifestació seria un fet aïllat.

Segons tots els diaris d’aquell dia (no només l’Ara), Rajoy creu que la veritable preocupació dels catalans no era aquesta, minimitzant-ne la importància.

En aquest context hi trobem aquesta fotografia, amb un peu de fotografia: Filosofia “ara no toca”. Després d'evidenciar la mala estratègia de Madrid (ja que el diari considera que la manifestació hauria de ser presa més seriosament) el diari no utilitza una fotografia de Rajoy, sinó una instantània del ministre d'Interior i el d'Indústria i Turisme amb un posat distret. El fet de tenir les mans prop de la boca, amb una mirada relaxada i una posició no gens seriosa, combinat amb el peu de fotografia (filosofia: “ara no toca”) ens dóna una sensació d'incompetència política de Madrid, ridiculitzant els seus polítics i també el seu president.

El fet que precisament siguin aquests dos ministres (el d'Indústria i Turisme i el d'Interior) els qui apareixen a la foto també ens porta a una altra interpretació: el “problema” de Catalunya i la seva possible independència afecta sobretot a aquests dos ministeris: el ministre d'interior, encarregat de l'ordre públic (Cuerpo Nacional de Policia i Guardia Civil) i el de Turisme i Indústria, les dues àrees econòmiques amb més pes a Catalunya, en comparació a la resta de comunitats espanyoles.

Aquesta reflexió ens pot portar a plantejar-nos si aquests homes haurien d'estar preocupats o no, i a observar amb certa desconfiança la seva actitud envers el problema que suposaria la separació de Catalunya i Espanya.

És estrany que un diari no utilitzi una fotografia de l'emissor de les declaracions (Rajoy és el protagonista de la notícia), sinó que utilitzi una imatge qualsevol on es veuen dos dels seus ministres parlant entre ells. La fotografia, contextualitzada i interpretada, ens dóna una sensació de la seva poca consciència de la situació, alhora que pot crear certa sensació d'imptència a Catalunya, al veure que les seves reivindicacions són ignorades.

Artur Mas ajupint-se al fer una ofrena floral al monument de Rafael Casanova

Aquesta fotografia apareix a la pàgina 13 del diari El Mundo, i és la segona pàgina que el diari dedica a la manifestació. Cal destacar que la imatge queda al costat dret de la pàgina, cosa que implica una major atenció per part del lector, i més tenint en compte que és l'única imatge de la pàgina.

La fotografia està introduïda dins el cos de la notícia principal, malgrat no té un caràcter gaire significatiu en relació al text, i la seva funció, juntament amb el peu de foto, que és bastant llarg, és la d'una petita notícia: **De nuevo sin abucheos. El cerco policial**

volvió a evitar los reproches de los ciudadanos a la clase política en la ofrenda a Rafael de Casanova. En la imagen, el presidente de la Generalitat, Artur Mas, deposita una corona en el monumento. Por la tarde no acudió a la manifestación, pese a apoyarla.

La fotografia té certes connotacions negatives pel president de la Generalitat, té una posició gens elegant i poc solemne. Provoca una sensació que contrasta amb la institucionalitat de l'acte, i transmet desconfiança per part dels ciutadans cap a la classe política (ja que assenyala que han evitat ser escridassats gràcies a la pressió policial), a més a més, s'aprofita per recordar que Artur Mas va cometre el contrasentit de recolzar la manifestació sense anar-hi.

A part de tot això, és curiós que la petita notícia destaquí que no hi ha hagut esbrincades (de nuevo sin abucheos) com altres vegades, és estrany que si La Diada institucional del 2012 ha estat pacífica i sense incidents es destaquí. Es parla de la policia com qui ha evitat els incidents. Tan sols el fet d'anomenar la policia ja transmet una sensació d'enfrontament i de perill, cosa que contrasta amb l'aparent tranquil·litat dels manifestants en tots els altres diaris.

ENTREVISTA A JOAN RUSIÑOL

Joan Rusiñol va néixer a vic al 1979, és periodista. Va treballar a Catalunya Ràdio a Barcelona i va ser corresponçal a Madrid durant 3 anys (2006-2010), també professor a la universitat de Vic. Actualment és el delegat del diari Ara a Madrid. Juntament amb Ferran Casas, ha escrit un llibre amb el títol "Començar de nou", escrit al Març del 2012. El llibre és una crònica política que tracta sobre la situació de Catalunya, especulant sobre el seu futur i plantejant dues opcions: singularització o independència. Hem decidit fer-li una entrevista perquè és un home interessat per temes relacionats amb Catalunya i el seu futur com a nació, que és, indirectament, del que tracta aquest treball. Per altra banda, al ser periodista i estar a Madrid treballant per l'Ara, pot parlar-nos de la situació amb uns altres ulls, coneixent millor el clima que es respira envers Catalunya.

1. Com vas viure la manifestació de l'onze de setembre?

Vaig tenir la sort de ser-hi, com a ciutadà. Ha estat una de les manifestacions més importants de les últimes dècades a l'Europa occidental i té una característica molt especial: estava convocada per la societat civil (l'Assemblea Nacional Catalana, constituïda només mig any abans) i no pas dirigida pels partits polítics. Aquest fet és el que, sovint, no s'entén a Madrid, acostumat a funcionar a través dels decret-llei. A diferència d'altres marxes, l'eslògan era clar i concís. Els qui vam participar volem que Catalunya esdevingui un nou Estat d'Europa.

2. Esperaves que fos tan multitudinària i que abastés gent tan diferent?

Sí. La mobilització de mesos i setmanes prèvies ho feia preveure. El malestar amb l'estat espanyol (afavorit per la situació de crisi econòmica) havia tocat sostre. Entre els punts positius, cal destacar que va ser transversal. El fet que Catalunya no hagi disposat d'un Estat ha permès, paradoxalment, un gran dinamisme i capacitat de mobilització de la seva societat civil (dels ateneus populars als esplais o als moviments esportius i culturals). Aquest és un bagatge del país que, quan cal, sap posar-se en marxa i fer molt bona feina.

3. Si t'haguessin dit que la situació faria un gir tan ràpid, t'ho hauries cregut?

M'hauria costat preveure l'acceleració dels temps polítics que s'ha produït. Modestament, al llibre 'Començar de nou', que vam publicar amb Ferran Casas a principis d'any, pronosticàvem que el sobiranisme i el dret a decidir passarien a ser el pal de paller del catalanisme, la nova centralitat política del país. No obstant, no pensàvem que tot fos tan ràpid. L'èxit de manifestació de la Diada escurça la negociació prevista pel pacte fiscal, que havia de durar fins a meitat del 2013. El resultat de les eleccions del 25-N, però, també és una sorpresa per a tothom i demostra que la base de l'independentisme no ha crescut tant com alguns pensàvem.

4. Creus que el creixement de l'independentisme respon més a motius econòmics que no pas a motius identitaris?

L'exlehendakari Juan José Ibarretxe acostuma a dir que el dret dels pobles a decidir el seu futur cada cop va més lligat a la necessitat d'eixamplar la democràcia i de consolidar l'economia que no pas als elements nacionals. Té raó, si bé també avisa que "qui no sap d'on ve, senzillament no sap a on va". Crec que en l'independentisme actual hi ha una barreja dels diferents elements. Ara bé, el neguit per la crisi i el malestar per un sistema polític que no dona respostes a les ànsies de participació dels seus ciutadans han abocat molta gent a defensar l'estat propi. Un exemple són els qui, fins fa ben poc, apostaven pel federalisme. Lluny de buscar respostes en la democràcia, les autoritats espanyoles han actuat com un imperi fallit, amb certa hostilitat, limitant-se a atrinxerar-se darrere la Constitució i les lleis.

5. Quin ambient es respira a Madrid en relació a l'independentisme?

Han passat per diferents fases. Abans de l'estiu el negaven; després de la Diada, els va començar a preocupar i, poc després, van passar a l'ofensiva per deslegitimar-lo (amb informacions enganyoses com les que va publicar el diari *El Mundo* en plena campanya). Ara, després de les eleccions, estan convençuts que l'han sabut derrotar, sense fixar-se de nou que la remor de fons continua (els diputats del nou Parlament a favor del dret a decidir són 87, una àmplia majoria). Però el que de debò preocupa a la Moncloa és el gir de CiU cap a l'estat propi.

6. És el mateix entre els polítics que entre la gent del carrer?

No. M'atreveria a dir que –tret d'alguns col·lectius molt ideologitzats– al carrer s'accepta amb més normalitat. És fàcil escoltar en converses, sobretot de gent jove d'esquerres, la defensa del catalans a decidir el seu futur. La frase "si voleu marxar, marxeu", és freqüent. Una altra cosa és el món mediàtic espanyol que només es fa ressò de les posicions oficials.

7. Per què hi ha pocs intel·lectuals o gent coneguda, de fora de Catalunya, que es mullin en aquest tema?

Sovint no tenim en compte que els denominats intel·lectuals són persones d'una edat ja avançada, que van viure de prop la Transició. Això els ha fet profundament conservadors (encara que es defineixin com a progressistes), contraris als canvis que puguin sacsejar aquell ordre establert. Alguns no se senten interpel·lats per Catalunya; d'altres s'han sentit molestos amb algunes actituds catalanes (l'autocrítica mai està de més!) i un altra part d'aquestes elits espanyoles són, senzillament, nacionalistes espanyols, fermes defensors de la unitat d'Espanya. Crec, personalment, que ha passat el temps de buscar aliats sota les pedres: si apareixen,

benvinguts siguin, però ara més que mai el focus s'ha de situar sobre allò que decideixi el poble català. Hem de passar del temps de la seducció al del pacte entre iguals.

8. A Madrid, es pot fer entendre la nostra posició o els mitjans de comunicació d'allà ho posen molt difícil?

No podem posar al mateix sac tots els mitjans (res a veure Libertad Digital amb La Sexta, per exemple). Ara bé, és cert que –com tot ecosistema mediàtic– l'espanyol viu instal·lat en la bombolla madrilenya i això genera uns esquemes d'interpretació del món en què, sovint, és molt difícil l'empatia amb les posicions catalanistes. Crec que els esforços per explicar-se, per convèncer, han tocat sostre (en temps de crisi, les energies cal concertar-les en altres bandes) i cal obrir una nova fase en què els mitjans de comunicació es vegin obligats a informar i reflexionar bàsicament dels acords que, de tu a tu, tanquin els governs de Madrid i Catalunya en un pla d'igualtat, no pas de submissió com fins ara. Com va dir el president Mas al debat electoral de TV3, després de segles en què els catalans han fet propostes per buscar un encaix còmode per a tothom, ha arribat el moment que sigui Espanya qui mogui fitxa si, realment, vol evitar que els catalans facin un camí propi. El vell somni del catalanisme de transformar i modernitzar Espanya, des del meu punt de vista, ja no és vàlid perquè Espanya –un país modern– no ho vol, o creu que no ho necessita.

9. Creus que la Unió Europea acceptaria una Catalunya independent?

No és que ho cregui jo, sinó que ho admeten en privat fins i tot eurodiputats del PP. Una altra cosa és quan de temps trigaria a acceptar-ho i quines conseqüències socials i econòmiques podria tenir aquest procés. El debat s'ha de fer amb realisme i admetre que no seria un trànsit ni fàcil ni exempt de riscos. D'entrada cal esperar poca simpatia des de Brussel·les: cal tenir en compte que Europa és un projecte fet pels Estats-nació clàssics, que temen un efecte contagi, començant per Flandes, si s'accepta una nova nació com a estat membre. A més, la crisi del projecte europeu actualment és evident i això fa que el problema de Catalunya ocupi un lloc secundari a l'agenda comunitària. No se'n preocuparan de debò fins que no es convoqui el referèndum d'autodeterminació. Arribat el moment, però, estic convençut que les autoritats comunitàries apreciarien els avantatges econòmics i geoestratègics d'una Catalunya-estat.

10. Quan un és periodista, es planteja sempre el fet ser objectiu a l'hora de redactar una notícia o és un plantejament que no es fa perquè ja es pressuposa?

Maruja Torres diu que el periodisme, al capdavant, és “anar, veure i explicar”. Hi estic d'acord. Ara bé, la mirada no és mai objectiva perquè som subjectes. La mirada és sempre cultural. Per tant, crec que el que cal exigir a un periodista sobretot és honestedat, que sigui fidel a si mateix. És en definitiva el que busca un ciutadà quan tria una mitjà determinat per informar-se: sap que qui li proporciona la informació té una manera de veure el món que, probablement, coincideix amb la seva. A banda, cal pressuposar-li bones fonts i capacitat per relatar bé el què està passant, una característica cada cop més important en un món on rebem informació fragmentada per mil llocs diferents.

11. La creativitat és quelcom positiu al periodisme?

Absolutament. El diari ARA, que acab de complir dos anys, no s'hauria consolidat sense la creativitat del seu equip fundador i especialment del seu director, Carles Capdevila. No obstant, com recorda el professor Joan Manuel Tresserras, “sense tradició no hi ha innovació”. Creativitat sí però no descontextualitzada, sinó arrelada a una cultura i a una llengua.

12. Creus que el fet de ser més creatiu li resta professionalitat al periodista?

No crec que sigui incompatible. Cal ser professional i, si a sobre s'és creatiu, molt millor. Però sense perdre mai de vista que la comunicació és un procés que necessita un emissor i un receptor: si som tan creatius que ens oblidem d'aquest segon, la nostra feina no té cap sentit. La pregunta no és si ens entenen, sinó si ens expliquem bé.

13. El fet de treballar per un diari concret, condiciona la teva feina?

Sense dubte. El suport físic (diari, tele, ràdio...) ja condiciona el missatge, la manera d'expressar-te. No és el mateix una crònica per un diari de diumenge que una crònica de 40 segons en un butlletí horari radiofònic (probablement és més difícil això segon). La línia editorial del teu mitjà també et condiciona i des del moment que hi entres a treballar, l'acceptes, hi estiguis més o menys d'acord.

14. Quan demanes una entrevista, el fet de treballar per un diari català, afecta?

Sí. A ulls de Madrid, un diari fet en català que no es vengui a la capital espanyola passa a ser poc més que irrellevant. Com a mínim d'entrada. Només els interessa allò que veuen als seus quioscos. La nostra feina per tant és fer un esforç suplementari per fer-nos un lloc, per fer entendre la importància que el mitjà arribi a Catalunya, de la seva influència (i l'ARA ho és,

segons les enquestes d'opinió). És dur i no sempre te'n surts. A canvi, però, tens més llibertat a l'hora d'escriure, et sents menys pressionat des de fora.

15. Segons el què observat durant el meu treball, el Diari Ara és un dels més bel.ligerants en pro la independència. Creus que és gràcies a això el gran èxit que té aquest diari?

El diari ARA està, crec, en la centralitat del nou catalanisme. Per damunt de tot, és un mitjà profundament democràtic que defensa aferrissadament el dret dels catalans a decidir. Procurem fer un producte que apel·li més al cap, a les raons, que no pas al cor, a les emocions. Intentem fer informació rigorosa, aportant sempre arguments (com vam fer amb els especials de la Diada) de manera que aquells lectors que no siguin independentistes no se sentin mai ofesos ni menystinguts. Crec que és aquí on rau el seu èxit, en "l'optimisme serè", com em va dir un dia una lectora. Som un diari alegre, amb il·lusió, que fuig del victimisme i que no està enfadat amb el món.

16. Què en penses de tot l' assumpte del Mundo i Mas?

Crec que és senzillament intolerable que passin aquestes coses en un estat democràtic a ple segle XXI. Això, senzillament, no és periodisme.

17. Creus que la premsa espanyola està jugant brut?

No posaria tots els mitjans al mateix sac, ni de bon tros. Hi ha grans professionals fent bon periodisme. És cert, però, que hi ha diaris que han jugat brut per erosionar Mas i capgirar la campanya electoral i, d'altres, com *La Razón*, que fa temps que han abandonat el periodisme (tot i que hi ha bons periodistes) per fer propaganda governamental. No es pot oblidar que hi ha una competència aferrissada entre els mitjans de dretes de Madrid per un públic cada cop més reduït. Això fa que hagin entrat en una dinàmica perversa per veure qui la diu més grossa i atrau més compradors.

18. Que opines sobre la proliferació d'eufemismes que hi ha en la premsa sobre la independència?

Un dels reptes dels periodistes, ara més que mai, és no emmascarar les paraules: explicar molt bé què vol dir cada cosa. Per què parlem d'estat propi? Perquè aquí hi caben des dels independentistes als confederalistes. A mi m'agrada l'expressió sobiranisme perquè implica voler tenir la clau del teu destí col·lectiu. No ens hauria de fer por parlar d'independència, si bé és cert que cada cop és més difícil en un context d'interrelació europea. Sigui com sigui, triem la paraula que triem, hem de saber perquè ho fem i quines implicacions té.

19. Quins motius us van portar a escriure el llibre “Començar de nou”?

La necessitat d'explicar-nos a nosaltres mateixos el què estava passant, de prendre perspectiva del dia a dia i mirar-nos les coses des d'una certa distància. Algunes de les coses s'han complert i d'altres s'han vist superades pels esdeveniments.

20. Creus que hi ha altres nacions d'Europa que observen què passa a Catalunya, per demanar la independència dels seus respectius estats?

Sí. Tot i que crec que cada nació ha de fer el seu procés (al llibre som molt crítics amb la *basquitis* dels catalans durant anys, emmirallant-nos amb Euskadi, cosa que al revés no ha passat mai fins ara). És bo aprendre dels encerts i errors dels altres. Crec que Flandes i Escòcia, sobretot, estan molt pendents de Catalunya.

21. T'atreviries a fer un pronòstic del que passarà?

Com deia aquell, amb ironia, fer pronòstics és molt difícil... sobretot si afecten el futur. Crec, tot i que em puc equivocar, que hi haurà una entesa CiU-ERC per governar, amb l'objectiu de convocar un referèndum. La consulta s'estavellarà a Madrid, com va passar amb el pla Ibarretxe, i aleshores caldrà saltar-se el semàfor en vermell: buscar una nova via, basada en la legitimitat catalana i no en la legalitat espanyola, per fer el referèndum. El resultat ja es veurà. Aquest procés serà difícil i tumultuós i pot generar fins i tot tensions dins del catalanisme, sobretot perquè les eleccions no ha donat una majoria rotunda, tot i l'alça d'ERC. Caldrà gestionar-ho amb cura i valentia.

22. Pots fer una valoració dels resultats de les eleccions?

No dic res de nou si dic que hi va haver un error de campanya de CiU, que s'ha quedat lluny dels seus objectius. Crec que ERC ha aconseguit que els votants li *perdonin* el segon tripartit, que no va agradar a la militància nacionalista, i comenci a liderar una esquerra nacional, que aquest país no té com a alternativa de govern real. El PSC té un problema de projecte molt greu, incapaç d'adaptar-se als nous temps, i PP i ICV han evidenciat un sostre de vidre, és a dir, els costa créixer per esdevenir per ser un partit majoritari. Les eleccions han servit per saber quins suport té cada bloc i, probablement, els resultats no han agradat gaire ni a uns ni als altres. Vénen temps complicats.

CONCLUSIONS

En una societat democràtica com la nostra, necessitem estar informats per poder exercir els nostres drets. Per poder gaudir del de la llibertat de pensament, ens cal que la informació que rebem, a través dels mitjans de comunicació, sigui de qualitat i estigui feta per professionals amb un gran sentit de l'ètica i la responsabilitat.

Els temps en què vivim es caracteritzen pel creixement i difusió de les noves tecnologies i per un procés de globalització, on les grans empreses són més grans i influents que mai i incideixen en la nostra vida quotidiana. Eines com Internet, ens han proporcionat una gran quantitat d'informació, molt plural però de dubtosa fiabilitat, i cada cop més, el capitalisme ha convertit els mitjans de comunicació en una eina al seu servei. Aquests dos factors han provocat un increment en la generació i circulació d'informació d'escassa qualitat i objectivitat, que sovint desinformen més que no pas informen.

Però això no passa només a les autopistes de la informació. Moltes vegades el periodisme s'esforça en separar la informació de l'opinió, des d'una creença general i majoritària que afirma que cal presentar els fets tal i com són, sense matisos ideològics, sense interessos, amb la veritat per davant per sobre de la premsa emesa segons l'opinió de cada periodista.

Aquesta idea de separar els fets de l'opinió, sovint és impossible, ja que tot periodista amaga una ideologia, unes tendències polítiques, un caràcter o una opinió la qual ens pot influenciar, cosa que comporta una certa desinformació. En alguns casos, el periodista, o fins i tot els caps de redacció poden desinformar conscientment, utilitzant l'altaveu social que és la premsa escrita, camuflant la realitat al servei d'uns interessos, tot influint en la societat.

En aquest treball hem volgut fer un repàs de les tècniques que s'utilitzen a la premsa escrita. Aquestes tècniques varien molt i van des de la utilització de titulars sensacionalistes, la col·locació de determinades notícies en determinades seccions, l'ús d'eufemismes, la publicació de fotografies de dubtosa interpretació fins l'ús de fonts de veracitat qüestionable, per citar alguns exemples.

Si coneixem totes aquestes qüestions i les tècniques de desinformació que s'utilitzen, podem fer una lectura molt més crítica de la premsa i podem entreveure els interessos que amaguen els diaris i la seva ideologia política. És això el que hem intentat fer, a partir d'un fet: la manifestació de l'11 de setembre.

Vam seleccionar aquest fet, entre altres coses per l'expectació i el ressò que ha tingut a casa nostra i vam seleccionar els mitjans de comunicació que el recollien, tal com ja hem explicat per tenir tot l'espectre ideològic representat. A partir d'aquesta selecció i aplicant els coneixements adquirits en la part teòrica del treball vam començar a comparar diferents aspectes dels diaris per contrastar-ne les seves característiques i poder elaborar conclusions.

Però ens vam trobar que algunes de les tècniques de desinformació, com la sobreinformació o el procés de substituir un tema per un altre gradualment, es duen a terme en períodes llargs de temps i com que de temps no en teníem, no les vam poder observar. Per això i davant l'allau d'informació que la manifestació va generar, ens vam centrar en l'estudi d'un altre tipus de tècniques de desinformació, les relacionades amb la presentació, el llenguatge i la temàtica.

El primer factor que vam analitzar va ser la distribució de les pàgines, ja que és un factor molt visible i que reflecteix clarament la importància que vol donar el diari al tema. La classificació de les pàgines, que sembla molt fàcil d'entrada, vam poder observar que no ho és tan i és molt més difícil del que sembla, ja que gairebé tots els diaris utilitzen fórmules diferents. Per poder unificar els criteris que ens permetessin elaborar els gràfics, vam haver de sacrificar molts detalls. A partir d'aquest factor vam arribar a una primera conclusió: l'objectivitat dels diaris té molt a veure amb la distribució de les seves seccions i per exemple, un diari que respecti sempre l'ordre de les seves seccions estarà menys disposat a modificar-les o a ampliar-les per alguna notícia en concret. Per tant, diaris com El País o La Vanguardia, que no van modificar aquest ordre malgrat el ressò del fet, van començar amb la secció d'internacional, com ho fan habitualment, demostrant professionalitat i rigor en el tractament de les notícies. En canvi, Diaris com El Punt Avui o l'Ara, que pel fet de ser diaris més catalanistes i moderns, van dedicar pràcticament la totalitat de les seves pàgines al tema, amb aparició d'especials, galeries de fotos i una alta densitat de cròniques periodístiques, opinions i visions de la manifestació (caracteritzades per la seva visió independentista) i van donar una importància i un optimisme, potser exagerats, a la manifestació.

Observant les informacions recollides en els diferents diaris vam veure també que la proximitat dels fets incidia en l'abundància d'informació, de manera que mentre entre els diaris editats a Madrid s'observa una discreta presència de la notícia, en els editats a Barcelona, trobem una abundància de notícies relacionades amb la manifestació.

També és fàcil observar que als diaris editats a Madrid, una part dels textos relacionats amb la manifestació publicats eren articles d'opinió, la majoria dels quals es mostraven clarament antiindependentistes i bel·ligerants. Aquests, davant la impossibilitat de desqualificar la manifestació per si sola (va ser una manifestació pacífica i exemplar), s'han basat en l'actuació de molts col·laboradors que han omplert el diari d'articles d'opinió per atacar l'independentisme en si, apel·lant a els errors comesos durant la història o la poca credibilitat d'Artur Mas. Entre

els diaris publicats a Barcelona, els diaris amb més articles d'opinió, lògicament, són l'Ara i el Punt Avui, com també són els que dediquen més pàgines al fet.

L'anàlisi de les portades ha estat la part del treball que hem trobat més interessant, ja que és on els interessos del diari es veuen més clarament reflectits i on es veu la manca d'objectivitat d'alguns mitjans. Les redaccions dels diaris van fer una bona feina, creativament parlant. Considerant la seva objectivitat, les portades d'aquell dia són curioses i fan pensar. El cas més evident el trobem a La Razón, amb una portada que, com moltes d'altres d'aquest diari, s'acosta perillosament a l'insult als independentistes. De forma molt més discreta ho fa El Mundo, amb una aparença externa de rigor lloable, malgrat que el seu llenguatge delata ganes de desprestigiar sobretot el president Artur Mas. El País segueix en la mateixa línia que El Mundo, amb la diferència que utilitza un llenguatge impecable i molt considerat amb les dues parts de la notícia, tanmateix, cap dels tres diaris parla de xifres a la seva portada. Els quatre diaris catalans tenen un to molt diferent, èpic i optimista i tots ressalten l'esperit multitudinari de la manifestació. La Vanguardia se'n diferencia una mica, i a la seva portada hi podem veure un subtil predomini de la senyera per sobre l'estelada, cosa destacable en contrast amb la resta de diaris, El Periódico coincideix amb l'Ara, utilitzant una fotografia de la multitud i en lletres molt grans, la paraula "Independència". La portada que es desvia una mica de la resta és la d'El Punt Avui, ja que no mostra cap imatge de la manifestació (de fet sí, però no la representa), i més que representar la notícia, en fa una interpretació positiva. Tanmateix, és un fet habitual en els diaris el d'utilitzar portades més cridaneres i amb clares connotacions, i com que les portades han de seleccionar un petit fragment de la realitat, és difícil que coincideixin, tenint en compte que tots es mouen per diferents interessos.

Seguidament vam centrar-nos en l'anàlisi de la primera pàgina, la principal dedicada a la manifestació, en la qual hi apareix el primer titular i la notícia més general sobre la manifestació. Les pàgines dels diaris més de dretes i espanyolistes (la Razón y el Mundo) estan plenes de qualificatius negatius envers la persona d' Artur Mas, de manera que converteixen el president en la víctima de la majoria de les seves crítiques, acompanyant-se d'un afany incansable de ridiculitzar-lo, tot deixant en evidència la seva "antiquada" política del pacte fiscal. Per contra, tots els qualificatius positius que apareixen en aquests mateixos diaris estan dedicats a Mariano Rajoy, qui es presenta com un home moderat, coherent i preocupat per l'estabilitat d'Espanya. Més objectiu es mostra el País, que no es posiciona tant a l'hora de narrar la notícia.

Per altra banda, els diaris catalans (i catalanistes) procuren demostrar una imatge de suport al president Mas, malgrat que clarament el pressionen perquè actuï al respecte i es mostren més unànimes en la forma de les seves pàgines. Creiem que tenen un diferent grau d'objectivitat: el més imparcial a l'hora de tractar el fet creiem que és La Vanguardia, seguida de El Periódico, El Punt Avui i l'Ara. Tots tenen factors en comú, una gran fotografia de la manifestació i un titular èpic i optimista. La Vanguardia fa un bon exercici periodístic al recollir els testimonis dels principals líders polítics, i és el diari que fa una lectura més plural de la manifestació, recolzant plenament a Mas. El Periódico dedica una notícia a les declaracions de polítics, però tanmateix només ho fa amb els polítics de CiU, deixant de banda tota la resta de líders, sense un recolzament específic a Mas. El Punt Avui presenta un llenguatge unidireccional i independentista. Per la seva banda, el diari Ara tracta el tema d'una forma molt més exhaustiva que la resta, mostrant molts àmbits diferents de la manifestació, amb un llenguatge esperançador i quasi heroic.

Cal remarcar també el tipus de vocabulari utilitzat en els titulars, sobretot en els editats a Madrid, que contenen paraules que aparentment són molt innocents, però que amaguen connotacions curioses, moltes elles de caràcter bèl·lic o militar.

Si en alguna cosa coincideixen tots els diaris és que la manifestació va ser un clam clarament independentista i en el correcte comportament dels manifestants. Tots afirmen que és necessari un canvi de política per part del Govern de la Generalitat, en diferent direcció, és clar, i tots qualifiquen el moment d'"històric". Del tractament de les xifres s'ha de dir que mentre uns diaris eviten parlar-ne o ressalten els 600.000 manifestants segons la Delegació del Govern espanyol, la resta donen únicament per vàlid el 1,5 milions dels Mossos.

L'anàlisi dels editorials no ens ha sorprès, la idea inicial que teníem de cada diari s'ha vist molt ben reflectida en els seus editorials, de manera que com era d'esperar alguns dels diaris espanyols van utilitzar totes les seves cartes per desqualificar l'independentisme, amb metàfores com l'editorial del Mundo (A Frankenstein se le escapa el monstruo) i afirmacions unionistes com a La Razón ("Cataluña, por más que les pese a los nacionalistas, depende económicamente de lo bien o mal que le vaya a España, sus destinos son, como su historia, indisolubles."). En canvi, en els diaris catalans, gairebé no van aparèixer la demagògia ni l'apel·lació als sentiments i tots van fer un crit a la responsabilitat, racionalitat i esperit democràtic dels catalans, esmentant a Artur Mas, tot exigint-li un canvi en la seva política.

En els diferents aspectes tractats, tots els diaris defensen els seus interessos. En les relacions de Catalunya amb la UE, mentre que en els diaris de Madrid apareixen tots els elements negatius possibles, els diaris catalans fan ús d'eufemismes i tons suavitzadors per no donar una notícia tan negativa de forma brusca i reduir-ne l'impacte. En les notícies referents a les declaracions de Mariano Rajoy, els diaris de Madrid destaquen la seva prudència mentre que els diaris catalans busquen quasi ridiculitzar-lo, i passa gairebé al contrari en el cas del president Mas.

L'estudi de les fotografies que hi apareixien és la part que més dificultat ens ha presentat, ja que una mateixa fotografia pot ser interpretada de diferent manera. En aquest aspecte els diaris espanyols estudiats tenen un menor ús d'aquest recurs i utilitzen el mateix tipus de fotografia que sovinteja en la premsa (colors apagats i mides petites) i dos d'ells publiquen una fotografia de la crema de banderes. En canvi, als diaris catalans hi apareix una quantitat enorme de fotografies, mostrant múltiples aspectes de la manifestació: la gentada, els polítics, la capçalera, manifestacions de cultura popular (castellers i música)..

Per enriquir el treball, vam pensar que seria interessant fer una entrevista a una persona que conegués a fons el tema de la independència i de la premsa. Així vam contactar amb en Joan Rusiñol, un periodista que treballa de delegat per l'Ara a Madrid i per mitjans telemàtics li vam proposar que ens respongués a tot un seguit de preguntes. Al marge de que totes les respostes eren molt enriquidores i interessants, tanmateix, el que de veritat ens interessava era l'opinió d'un independentista a Madrid, que podia veure de primera mà la reacció del món mediàtic espanyol envers l'independentisme. Ens va agradar sobretot la reflexió que feia sobre el món mediàtic madrileny, que en general s'ha posicionat als extrems, i dificulta la visió que tenen els espanyols sobre Catalunya. Penso que és una afirmació que corrobora l'interès d'aquest treball.

Ens ha sorprès la quantitat d'interpretacions que s'ha fet a la manifestació, especulant sobre el futur d'una Catalunya independent des de múltiples punts de vista, sovint contradictoris. Alguns han camuflat les contradiccions polítiques que aquesta plantejava (La Vanguardia) i d'altres n'han volgut fer una lectura constructiva per pressionar el Govern i els polítics (Ara), que ha narrat la manifestació i n'ha exposat múltiples aspectes, malgrat la seva visió unidireccional de la política catalana. Els diaris El País i La Vanguardia han mostrant una àmplia diversitat d'opinions i mentre que El País ha fet poc ressò de la manifestació, La Vanguardia ha camuflat una mica el clamor secessionista davant del pacte fiscal. Tots dos han publicat uns editorials clars, democràtics i coherents.

Malgrat no hem “descobert” res inèdit i ens hem quedat amb la recança de fer un treball més exhaustiu i d'un període de temps més ampli, hem après moltes coses: coneixem molt més bé la feina de periodista, i som conscients de les seves limitacions i debilitats, com també dels perills en què poden caure. Així mateix ser objectiu en els anàlisi fets ha estat la dificultat més gran que ens hem trobat: és molt difícil ser crític amb diaris amb els quals compartim opinió i per tant hem de fer grans esforços reflexius per fer autocrítica i poder endevinar les possibles tècniques de desinformació que utilitzen. Gràcies als coneixements adquirits, ara desconfiem més a l'hora de creure'ns allò que publiquen els mitjans de comunicació i procurem fer un exercici d'humilitat i confrontar les diferents versions d'una notícia, ja que amb més riquesa informativa, les nostres opinions són més coherents. Tenint present les dificultats que presenta una explicació fidel de la realitat, creiem que potser hem estat massa estrictes i intransigents a l'hora de criticar alguns aspectes dels diaris.

Hem de considerar que és humanament impossible narrar la realitat de forma fidel i igual d'impossible és copsar-la, per això hem de fer un esforç per valorar tots els punts de vista. La llibertat d'expressió és un dels drets humans, i tan important com ella és el dret a la informació. Per això hem de reivindicar el dret a rebre una informació fidedigna, amb periodisme de qualitat que respongui fidelment als nostres interessos com a societat.

Bibliografia

Diaris

La Vanguardia, edició en català. (12-09-2012)

El Periódico de Catalunya, edició en català. (12-09-2012)

El Punt Avui. (12-09-2012)

Diari Ara. (12-09-2012)

El Mundo, edició Catalunya (12-09-2012)

La Razón, edició Catalunya (12-09-2012)

El País, edició Catalunya (12-09-2012)

Diccionaris

ESPINAL, Maria Teresa. "Diccionari de sinònims de frases fetes".

Enciclopèdia catalana: "Diccionari de la llengua catalana"

Enciclopedia catalana

Diccionario de la Real Academia Española

Pàgines web

RUBIDO, Sagrario. APARICI, Roberto. DÍEZ, Ángeles, TUCHO, Fernando. *MEDIOS DE COMUNICACIÓN Y MANIPULACIÓN. Propuestas para una comunicación democrática*
<http://www.uned.es/ntedu/espanol/matricula-abierta/comunicacion-ymanipulacion/guiacurso.pdf>

Els efectes dels mitjans de comunicació: La impossibilitat de l'objectivitat
<http://www.xtec.cat/~mcodina3/comunicacio/2efec.htm>

RACO. Revistes catalanes amb accés obert
www.raco.cat/index.php/Periodistica/.../329018

BURGUET, Francesc. *La trampa de la informació. La classificació dels gèneres periodístics com a coartada de l'objectivisme.*

www.raco.cat/index.php/analisi/article/viewFile/15106/14947

VILALTA, Roger. *Blog de Roger Vilalta, una aproximació als mitjans de comunicació*

rogervilalta.wordpress.com/tag/el-mundo/

Media.cat *La cobertura mediàtica de la mort de Samaranch. Anàlisi del tractament de la premsa escrita i digital i dels Telenotícies de TV3*

in.directe.cat/documents/dossier_samaranch.pdf

Media.cat *Anuari*

http://www.media.cat/anuari/wpcontent/uploads/2012/04/anuari_mediaca2012.pdf

Escuela popular de prosperidad. *Técnicas de desinformación. Manual para una lectura crítica de la prensa*

<http://es.scribd.com/doc/31518001/TECNICAS-DE-DESINFORMACION-Manual-para-una-lectura-critica-de-la-prensa>

<http://pensamiento.kinoki.org/contrainformacion/manual/desinformacion.htm>

Contrastant.net, una lectura dels mèdia

www.contrastant.net/

GIRÓ, Xavier. *Anàlisi crítica del discurs sobre nacionalisme i identitat als editorials de la premsa diària publicada a Catalunya des de la transició fins al govern del PP (1977-1996)*

<http://ddd.uab.cat/pub/tesis/1999/tdx-0507108-161109/tdx.html>

XICOY, Enric. *Interpretació periodística del conflicte basc (Avui, El Periódico i La Vanguardia. Setembre 1998 – abril 2000)*

<http://www.tdx.cat/handle/10803/9211?show=full>

ANDREU, Miquel. *Informe: La manifestació de la Diada obliga els diaris a ressituar el seu discurs.*

<http://www.media.cat/2012/09/17/informe-la-manifestacio-de-la-diada-obliga-als-diaris-a-ressituar-el-seu-discurs/>

DEL VALLE, Félix. *Lenguaje fotográfico y política*

<http://fvalle.wordpress.com/161/>

SANDOVAL, María Teresa. FRANCO, Guillermina. YUSTE, Bárbara. *Uso de la fotografía y la infografía en los periódicos digitales* <http://www.monografias.com/trabajos913/fotografia-infografia-periodicos/fotografia-infografia-periodicos2.shtml>

Comparativa de periódicos de España

http://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Comparativa_de_peri%C3%B3dicos_de_Espa%C3%B1a

La Razón, edició digital <http://www.larazon.es/>

El Mundo, edició digital <http://www.elmundo.es/>

El País, edició digital <http://elpais.com/>

La Vanguardia, edició digital <http://www.lavanguardia.com/>

El Periódico, edició digital <http://www.elperiodico.com/es/>

El Punt Avui, edició digital <http://www.elpuntavui.cat/>

Diari Ara, edició digital <http://www.ara.cat/>